Бүхы оронуудай пролетаринар, нэгэдэгты!

БУРЯАД ҮНЭН

КПСС-эй Буряадай обкомой, Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй, Министрнүүдэй Соведэй орган

Газетэмнай 1921 оной декабриин 21-һээ гарана | № 105 (13900) | 1975 оной майн 6, вторник | Сэн 2 мүнгэн.

...П С С-эй ...НТРАЛЬНА КОМИТЕДТЭ, ...С С Р-эй ...НИСТРНҮҮДЭЙ СОВЕДТЭ, ...Ц С П С-тэ

...И. Ленинэй түрэһөөр 105 жэлэй ойдо зорюу-...лан Бүхэсоюзна коммунис субботник 1975 ...апрелиин 19-дэ болоһон байна. Энээндэ 140 ...он үлүүтэй хүн хабаадажа, промышленность, ...ажахы барилга ба транспорт дээрэ, арадай ...н бусад һалбаринуудта хүдэлдэг газарнууд-...аллаа, городууд, тосхонууд ба поселогуудые ...он түхэлтэй болголсоо. Даб дээрэхи мэдээ-...ёһоор, дүн хамта 200 миллион үлүүтэй ...е мүнгэн ороод, түсэбтэ табан жэлэй фонддо ...улагдаба. 740 миллион үлүүтэй түхэригэй ...промышленна продукци үйлэдбэрилэгдөө. ...т хүнүүдэй ушар ёһо һайн мэдэхэ байһые, ...тизмые. Ленинэй захяа заабаринуудта эдэ-...лбэрилшэгүй үнэн, Коммунис партияа тойро-...та нягтаар нэгэдэн жагсанхай байһые Бүхэ-...а коммунис субботник шэнэ хүсэтэйгөөр элир-...н харуулаа. КПСС-эй XXIV съездын шиид-...нүүдые бодото дээрэнь бэелүүлхын түлөө ...э, ажалшадай ажалай ба политическэ ехэ ...үүсхэл гаргадагые, партида, совет арадта ...лан КПСС-эй ЦК-гай Хандалгада харюу бол-...975 оной түсэбтэ даабаринуудые, социалис ...нудые болзорһоо урид дүүргэхэ, юһэдэхи ...жэлые амжалтатайгаар түгэсхэхэ, КПСС-эй ...съездые ажалай шэнэ илалтануудаар угтаха ...рмэлзэжэ байһаниинь субботнигой үедэ со-...радай үнэн сэхэ, шэн зоригто ажалаар элир-...я харуулагдаа. Үнгэрэгшэ субботнигой үеын ...эбжэлтэ, эрхим эмхидэлынь Эсэгэ ороноо ...алгын Агууехэ дайнда совет арадай түйлаһан ...тын 30 жэлэй ойн — энэ гайхамшаг һайндэр-...эдхэлээр мүн лэ тодорхойлогдоһон байна.

...СС-эй Центральна Комитет, СССР-эй Ми-...нүүдэй Совет болон ВЦСПС хүдэлмэришэд, ...знигууд, инженерно-техническэ хүдэлмэрилэг-...ба алба хаагшадта, дайнай ба ажалай ветера-...а, Совет Армиин болон Флодой сэрэгшэдтэ, ...нэр ба һурагшадта — коммунис субботниг-...эбхитэйгээр хабаадаһан бүхы хүнүүдтэ үнэн ...эй баяр баясхалан хүргэнэ.

...ботнигой үедэ ороһон мүнгэн эхэнүүдэй, үхи-...й харууһые саашадань улам һайжаруулха. ...ба ажалай ветерануудта медицинскэ туһа-...бүри һайнаар үзүүлхэ хэмжээ ябуулгануд-...юулагдаха.

ТҮРГЭНӨӨР, ҺАЙН ШАНАРТАЙГААР АЖАЛЛАХА—МҮНӨӨДЭРЭЙ ЭРИЛТЭ

ХАЛУУН ХАҺА

Урин дулаан үдэрнүүд ерэжэ, хабарай халуун хүдэлмэри эхилээ. Энэ харюусалгатай хүдэлмэриие Хүрбын совхозой механизаторнууд һайн бэлэдхэлтэй угтаа. Апрелиин 20 гарана газараа хахалжа, борнойлжо захалаа. Поли дээрэ трактор, машинануудай хүнхинөөн үдэр, һүнигүй зэдэлнэ. Тус совхозой механизаторнууд хабарай тарилгын урда тээ сугларжа, түсэб, даабаринуудаа зүбшэн хэлсэһэн байна. Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ орооһо тариянай баян ургаса хурааха хүсэлэнтэй механизаторнууд хаба шадалаа гаргаан хүдэлнэ. Түрүү механизаторнууд А. Ефимова, Г. Абрамов болоод бусад түрүүшын үдэрһөө эхилжэ эршэмтэйгээр ажаллана. Тарилгаа богони болзор соо, һайн шанартайгаар дүүргэхэ зорилготойгоор механизаторнууд социалис мүрысөөндэ хабаадалсан, габшагайгаар ажаллана.

Ц-Х. ГОМБОДОРЖИЕВА.
Хори.

БҮХЫ ХҮДЭЛМЭРЕЭ —ҺАЙНААР

Юһэдэхи табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ орооһо тариянай, тэжээлэй ургамалнуудай баян ургаса абаха гэжэ шиидэһэн манай отделениин механизаторнууд хабарай тарилгын хүдэлмэриие хурданаар, һайн шанартайгаар ябуулжа байна. Эгээн түрүүлэн хэдэхэн үдэрэй туршада паар борнойлогдоһон, зарим хубидань каток шэрэгдэжэ, шиниг нойтонь баригдаа.

Хүрьһэнэй гэдэхэлээр лэ трактористнууд газараа хахалжа, минеральна үтэгжүүлгэ оруулжа захалһан байгаа. Тиигэжэ үсөөхэн үдэртэ 350 гектар газар хахалагдаһан, 300 гектарай хүрьһыень урбуулангүй элдүүрилһэн байха юм. Обёос тариха 176 гектар газарта аммиагай уһа оруулаа.

Майн 1-нэй һайндэрэй һүүлээр шэнниисээ тариха захалаад, 350 гектар тариха түсэбөө майн 8-да дүүргэхэбди. Үрэһэн бүхыдөө урил болгогдоһон минеральна үтэгжүүлгэтэй суг таригдана.

Хабарай тарилгын хүдэлмэридэ ябаһан механизаторнууд халаан бүхэндэ даабаряа үлүүлэн дүүргэнэ, бүхы хүдэлмэреэ эрхим шанартайгаар хэхэ гэжэ оролдоно. Механизаторнуудай хүдэлмэриин шанарые отделениин агроном Б. Д. Цыдыпов, арадай хиналтын постын гэшүүд үдэр бүхэндэ шалгана. Сеялкэнүүдтэ үрэһэ, минеральна үтэгжүүлгэ хэхэ хүдэлмэри оньһожоруулагданхай.

Механизаторнуудай дунда дэлгэрһэн мүрысөөндэ тракторист Виктор Хилтухинов, жолоошон Балдоржо Будажапов болон бусад эрхимлэжэ ябана.

Ороһото ургамалнуудай тарилгада гурбан агрегат һаадгүйгөөр хүдэлгэгдэнэ. 1.150 гектарта ороһо тариха түсэб эгээн зохид болзорто, һайн шанартай дүүргэгдэхэ.

Энэ жэлэй тарилгада эрхим шанартай үрэһэ хүрэнгэ хэрэглэгдэнэ. Тарилгын бүхы талмайда үрэһэнтэй суг минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдаха юм. Тарилгын агрегадуудта хүрьһые нягтаруулан жэгдэлхэ катогууд бии. Тиигэжэ байгша ондо хабарай тарилга агротехническэ эгээн дээдэ хэмжээндэ үнгэргэгдэхэ байна.

В. РИНЧИНОВ,
Ивалгын ОПХ-гай 3-дахи отделениие эрхилэгшэ.

ЗУРАГ ДЭЭР: 1. Жолоошон Б. Будажапов тарилгын агрегадуудые үрэһөөр таһалгаряагүй хангана. 2. Хүрьһэндэ минеральна үтэгжүүлгэ оруулагдажа байна.

С. ЦЫДЫПОВЭЙ фото.
Улаан-Үдын аймаг.

1975 ЮНИИН 15

Һунгуулиин үдэр

...ЭНИИЕ АРАД ...Н ДЭБЖҮҮЛБЭ

...дай коллективүү-...лтын урда тээхи ...д түрэл Коммунис ...итаар тойрон жаг-...иитэ нэгэн һанал ...оршон байдалда ...рнай үнгэргэгдэжэ ...КПСС-эй ЦК-гай ...секретарь нүхэр ...жневые, Коммунис ...ба Совет гүрэнэй ...түтэлбэрилэгшэдые ...хабаадагшад союз-...ликануудай Вер-...дүүдэй депутадта ...удаар нэрлэнэ.

...водско һүнэй за-...ратчица Любовь ...Губская, «БАМ-...гэжэ барилга-...н 544-дэхи поез-...ушадай бригадын ...орг Татьяна Алек-...Васина, Архангельскын судна-заһабарилгын «Красная кузница» гэжэ заводой электро-гагнуурша дай бригадир **Александр Павлович Седовин,** Белгородско областиин Борисовска районой «Свободный труд» колхозой механизатор **Григорий Акимович Кондак,** Шэтын областиин Агын Буряадай национальна округой XXII партсъездын нэрэмжэтэ колхозой түрүүлэгшэ **Дамби-Жалсан Дондокович Дондоков,** Башкирай АССР-эй Хайбуллинска районой Таналыкска совхозой малшан Социалис Ажалай Герой **Кильдебай Сулейманович Сулейманов.** Махачкалагай байшан гэр баридаг комбинадай маляр **Саяд Бейдуллаевна Чобанова,** Дагестанай АССР-эй Дербентскэ районой Алиевай нэрэмжэтэ совхозой директор, Социалис Ажалай Герой **Нариман Абдулхаликович Алиев,** СССР-эй лётчик-космонавт, Советскэ Союзай хоёр дахин Герой **Андриян Григорьевич Николаев** гэгшэдые РСФСР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлэ.

Хмельницкэ областиин Красиловска районой «Путь к коммунизму» колхозой звеное даагша **Нина Степановна Ткачук,** Баруун-Урда түмэр замай начальник Социалис Ажалай Герой **Пётр Фёдорович Кривонос,** Киевскэ областиин Ставищенска районой Роскошнянска дунда һургуулиин багша **Надежда Романовна Паланская** гэгшэд Украинын ССР-эй засагай дээдын зургаанай депутадта кандидадуудаар нэрлэгдэһэн байна.

«Белорускалий» комбинадай комбайнай машинист **Владимир Андревич Белазарович,** Белоруссиин арадай уран зохёолшо **Кондрат Кондратьевич Атрахович** (Кондрат Крапива), Каменецкэ районой «Советская Белоруссия» колхозой бригадир **Ольга Григорьевна Грицук** гэгшэдые Белоруссиин ССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар дэбжүүлбэ.

Тахиаташска ГРЭС-эй дежурна монтёр **Анна Максимовна Щетинина,** Ташкентын областиин Орджоникидзевскэ районой «Кызыл Узбекистан» колхозой түрүүлэгшэ Социалис Ажалай Герой **Михринниса Убайдуллаева,** республикын Театральна бүлгэмэй правлениин түрүүлэгшэ СССР-эй арадай артист **Алим Ходжаев** гэгшэд Узбегэй ССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадуудаар нэрлэгдэһэн байна.

Актюбинска областиин Джамбулай нэрэмжэтэ колхозой трактористка **Багила Даулетджановна Джангалиева,** Алма-Атын областиин «Айдарлинский» совхозой ахалагша хонишон **Садчакас Абыкаевич Акишев,** Чимкентын областиин Кентауска трансформаторна заводой слесарь-хабсаргагша **Любовь Петровна Кузнецова** Казахай ССР-эй засагай дээдын зургаанда депутадта кандидадуудаар нэрлэгдээ.

...ЗНОДОРОЖНО РАЙОН

...Улаан Тугай ор-...ан-Үдын авиацион-...й хүдэлмэришэд, ...-техническэ хү-...шэд болон алба ...һургуулиин Гастел-...-дахи округһоо һун-...Буряадай АССР-эй ...Соведэй депутадта ...р КПСС-эй Бу-...обкомой секретарь ...Георгиевич Би-...дэбжүүлээ. Улаан-...ын педучилищиин ...техническэ хүдэл-...д болон алба хааг-...уулиин Пушкинска ...округһоо Буряадай ...гэгээрэлэй ми-...Сергей Семенович ...ые, Улаан-Үдын ...дунда һургуулиин ...техническэ хүдэл-...д болон алба ...һургуулиин Горь-...18-дахи округһоо ...Мария Филатовна ...е, Улаан-Үдын ...хүдэлмэришэд, ин-...техническэ хүдэл-...д болон алба хааг-...уулиин Комсомоль-...и округһоо элект-...Лилия Федоровна ...Буряадай АССР-...о Соведэй депу-...дадуудаар нэрлэ-

...АЙКАЛИИН АЙМАГ

...алец» колхоздо болоһон колхознигуудай хамтын суглаан дээрэ партийна организациин бюрогой секретарь В. В. Капустина түрүүшын үгэ абажа, Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Турунтаевай 122-дохи һунгуулиин округһоо ажахынгаа түрүү һаалишан **Людмила Макаровна Ланец** гэгшые һунгаха гэһэн дурадхал оруулба. Тэрэнэй дурадхалые колхозой главна врач И. З. Тарбов, һүнэй фермые даагша А. А. Спирина, колхозой түрүүлэгшэ А. А. Шатов, механизатор Г. Д. Лесков гэгшэд нэгэн дуугаар һайшааба.

Суглаанда хабаадагшад Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха 122-дохи һунгуулиин округһоо һаалишан Людмила Макаровна Ланец гэгшые дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол баталба.

«Зырянский» совхозой хүдэлмэришэд хамтынгаа суглаан дээрэ Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха Зырянский 121-дэхи һунгуулиин округһоо КПСС-эй Прибайкалиин райкомой нэгэдэхи секретарь **Николай Ефимович Шелковниковые** дэбжүүлхэ гэһэн тогтоол нэгэн дуугаар баталан абаба.

МУХАР-ШЭБЭРЭЙ АЙМАГ

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадые дэбжүүлхэ тухай асуудал зүбшэһэн олон хүнүүдэй хабаадалгатай хамтын суглаан Хонхоло тосхондо боложо үнгэрөө. «Искра» колхозой гэшүүд Буряадай АССР-эй Верховно Соведтэ һунгаха һунгуулиин Хонхолын 115-дахи округһоо һунгагдаха депутадта кандидадаар колхозойнгоо түрүүлэгшэ Социалис Ажалай Герой **Ефим Васильевич Ивановые** нэгэн дуугаар дэбжүүлбэ.

ХОРИИН АЙМАГ

Анаагай совхозой хүдэлмэришэд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд болон алба хаагшадай һунгалтын бэлэдхэлдэ зорюулһан суглаан 3-дахи отделениин түб Анинск тосхондо болоо.

Суглаан дээрэ эхи түрүүлэн үгэ хэлэһэн отделениин һү һаалиин фермые даагша Ж. Г. Базаров Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар ажахынгаа суута хонишон Октябриин Революциин орденто **Галина Дубшановна Доржиевае** дэбжүүлээ. Энэ дурадхалынь үндэр дуугаар дэмжэгдээ.

Һунгуулиин Хориин 147-дохи округһоо Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй депутадта кандидадаар Галина Дубшановна Доржиевае дэбжүүлхэ гэһэн шиидхэбэри суглаанда хабаадагшад нэгэн дуугаар баталан абаа.

ЭРШЭ ХҮСЭНДӨӨ ОРОНХОЙ

Эртын хабарай паар... Энэ харюусалгатай ажалые хаһа сагтань эрхим шанартайгаар дүүргэжэ шададаг ажахынууд ямаршье уларилтай жэлдэ арбай тариянай тогтууритай һайн ургаса хураана гэжэ механизатор бүхэндэ һайн мэдээжэ ааб даа. Тиигэд энэ ажалые Хэжэнгын совхозой механизаторнууд хэр ябуулжа байнаб гэжэ һонирхогдоо.

Үглөөнэй 7 час. Бурлаастайн тариаланда хүрэжэ ерэхэдэмнай, хабарай эртын паар элдүүрилхэ хүдэлмэриие һүниндөө дүүргэһэн механизаторнууд «булад хүлэгүүдээ» зогсоогоод, плугаа тоһодожо, һуладаһан шүрэб шүнхэнүүдыень шангадхан татажа байба.

Тракторно-тариян ажалай бригадир Даша Намсараевич Цынгуев һүниин халаанай хүбүүдтэй хөөрэлдэжэ, хэр ажаллаһаарнь һонирхоно. Үдэр ажаллаха механизаторнуудай зорилго тушаа тобшохоноор хөөрэжэ байһые шагнахада, эндэ ёһотой хүдэлмэришэ, хүрэһөөр үгээ ойлголсон ажалладаг коллектив гэжэ мэдэхээр.

Эбтэй энэ коллектив аймагай бусад бригадануудай дунда дэлгэрһэн социалис мүрысөөндэ нэгэтэ бэшэ түрүүлжэ гараһан. Хабарай тарилгын, тариа хуряалгын ажалые богонихон болзорто, һайн шанартайгаар дүүргэжэ, ороoһо тариа ургуулжа абаха социалис уялганuудаа эдэ нүхэднай һайнаар дүүргэдэг заншалтай. Бригадынгаа ажал тушаа Даша Намсараевич иигэжэ хөөрэнэ:

— Ямаршье ажал өөрын онсо шэнжэтэй бэрхэшээлтэй байдаг гээшэ. Али нэгэ шалтаг барияад, энэ тэрые дурдаад ябаа һаа, юуншье бүтэхэгүй. Урда жэлнүүдэйнгээ алдуу эндүүе дабтангүй, ажалаа һайнаар ябуулхын тула бригадымнай гэшүүд оролдодог болонхой. Урдаа табиһан зорилгонуудаа сагтань дүүргэхын тула оньһон техникэ заһабарилха хүдэлмэридэ дүй дуршалтай механизаторнууд табигдаа. Бригадирай орлогшо Цырен-Доржо Цыдыпов, бэрхэ тракторист Цыбан-Чимит Цымпилов гэгшэд хабарай тарилгада хүдэлгэгдэхэ тракторнуудаа заһабарилаа юм. Хабарайнгаа хүдэлмэридэ ороһоор хахад һара шахуу болобобди. Энэ хугасаада энэ тэрэ деталь эбдэрээ гэжэ һаатаха хүн үгы. Байгша ондо манай бригада 495 гектарта хабарай эртын паар хахалха уялгатай юм. Энэ шухала хүдэлмэреэ табан хоногой туршада, бүри апрелиин 29-нөөр һайн шанартайгаар дүүргээбди. Эдэ бүгэдэһөө гадна, 480 гектар газар хахалагдаа, 728 гектар паар борнойлогдоо. Механизаторнууд Владимир Батоцыренов, Доржо Дашиев, Баир Содномов болон бусад ажалдаа онсо шалгарна.

Отделениин механизаторнууд түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлдэ гектар бүриһөө 12 центнер тариа ургуулха зорилготой. Эндэхнэ хэлэһэн үгэеэ бодото хэрэг дээрэнь бэелүүлхээр шиидэнхэй. Һаянай байдалаар тус отделениин механизаторнууд хоёр зуу гаран гектарта шэнниисэ таринхай. Хабарай тарилгын хүдэлмэриие богонихон болзорто дүүргэхэ арга боломжо Ушхайтын тарияашадта гүйсэд бии. Шэнэ ургасын түлөө тэмсэл эндэ үдэрһөө үдэртэ шангадана.

Д. ХУБИТУЕВ.

МИНИСТРЭЙ АМАРШАЛГА

Зүүн-Сибириин түмэр замай Улаан-Үдэ станциин коллективые СССР-эй зам харилсаанай министерствын коллеги, түмэр замай хүдэлмэрилэгшэдэй профсоюзай ЦК-гай президиум хани халуунаар амаршалба. Энэ станциин коллектив бүхэсоюзна социалис мүрысөөнэй байгша оной нэгэдэхи кварталай дүнгүүдээр орон дотороо онсо шалгарһан байна. Кварталай үйлэдбэриин түсэб бүхы талаар үлүүлэн дүүргэгдэһэн юм. Тиигэжэ Улаан-Үдэ станциин коллективтэ бүхэсоюзна хоёрдохи мүнгэн шан барюулагдаха болонхой.

Түсэбтэ табан жэлэй түгэсхэхы жэлэй түрүүшын кварталда түйлаһан амжалтаараа урмашаһан станциин бүхы хүдэлмэрилэгшэд ажалайнгаа эршые һуладхангүй хүдэлжэ, бүри ехэ амжалта түйлхаар зоригжонхой.

Манай корр.

ЭСТАФЕТЭ МОСКВАДА ДҮТЭЛЖЭ ЯБАНА

Бүхы союзна республиканууднаа, баатар-хотонуудһаа гараһан Одото бүхэсоюзна нэгэдхэгдэһэн эстафетэдэ хабаадагшад Ленинград, Минск, Киев, Ростов-на-Дону ба Ульяновск хотонуудта майн 4-дэ хүрэжэ ерэбэ. ВЦСПС, ВЛКСМ-эй ЦК, СССР-эй Министрнүүдэй Соведэй дэргэдэхи физкультура ба спортын комитет, СССР-эй ДОСААФ-эй ЦК, Дайнай ветерануудай совет комитет энэ эстафетэ үнгэргэнэ. Тэрэ Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай түйлаһан Илалтын 30 жэлэй ойдо зорюулагдана.

Дайнай ветеранууд, элитэ мэдээжэ спортсменүүд, үйлэдбэриин түрүүшүүл, Совет Армиин сэрэгшэд эстафетэдэ хабаадаһан командануудай бүридэлдэ ороно. Ажалай амжалта илалтанууд тухай, СССР-эй арадуудай зунай зургаадахи спартакиадын мүрысөөн тухай мэдээнүүдые, союзна республиканuудай ба баатар-хотонуудай вымпелнүүдые эстафетэ Москва абаашаха юм.

Нэгэдхэгдэһэн табан автоколонно майн 5-да Москва тээшэ мордобо. Замдань байһан хотонуудта митингнүүд, залуушуултай ба ажалшадай коллективүүдтэй уулзалганууд үнгэргэгдэхэ, дайшалхы алдар солын хүшөөнүүдтэ веногууд, сэсэгүүд табигдаха байна.

(ТАСС).

Илалтын медаль

Совет арад болон түрүү үзэлтэй бүхы хүн түрэлтэн Илалтын һайндэрые 1945 оной майн 9-дэ тэмдэглээ һэн. СССР-эй Верховно Соведэй Президиум «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Германиие илаһанай түлөө» медаль энэ үдэр бии болгоһон юм.

Дүн хамта 14.800 мянга гаран хүн «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда Германиие илаһанай түлөө» медаляар шагнагданхай.

Энэ медаль дайсаниие совет арадай һамна бута сохижо, бүхэдэлхэйн-түүхэтэ илалта түйлаһан тухайнь һануулна.

(ТАСС-ай корр.).

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭД Б. М. МУНГОНОВТО, Д. Д. ХИЛТУХИНДА БУРЯАДАЙ АССР-эй СОЁЛОЙ КУЛЬТУРЫН ГАБЬЯАТА ХҮДЭЛМЭРИЛЭГШЭ ГЭҺЭН ХҮНДЭТЭ НЭРЭ ЗЭРГЭ ОЛГОХО ТУХАЙ

Буряад литературын хүгжэлтэдэ габьяатай байһанайнь түлөө **Буряадай АССР-эй соёл культурын габьяата хүдэлмэрилэгшэ** гэһэн хүндэтэ нэрэ зэргэ олгохо:

МУНГОНОВ Барадий Мункуевичта — уран зохёолшо, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша.

ХИЛТУХИН Данри Даниловичта — уран зохёолшо, Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда хабаадагша.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной майн 4.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. Ц. ЦЫДЫНЖАПОВЫЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, зохёон байгуулха болон ниитын ажал эдэбхитэйгээр ябуулһанайнь түлөө, СССР-эй арадай артист, союзна тусхайта пенсионер Гомбожап Цыдынжапович **Цыдынжаповые** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной майн 4.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР Г. И. БАЗИЛЕВСКИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 70 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, республикын газар эсхэмжэлгын органуудта олон жэлдэ һайнаар хүдэлмэрилһэнэйнь түлөө пенсионер Георгий Иванович **Базилевскиие** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной майн 4.

БурАССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указ

НҮХЭР В. В. ХАМАГУШКИНИИЕ БУРЯАДАЙ АССР-эй ВЕРХОВНО СОВЕДЭЙ ПРЕЗИДИУМЭЙ ХҮНДЭЛЭЛЭЙ ГРАМОТААР ШАГНАХА ТУХАЙ

Түрэһөөр 75 наһа гүйсэһэнтэйнь дашарамдуулан, дээдэ һургуулинуудта удаан саг соо һайнаар ажаллаһанайнь, ниитын хүдэлмэридэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнь түлөө тусхайта пенсионер Владимир Владимирович **Хамагушкиниие** Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй **Хүндэлэлэй грамотаар** шагнаха.

Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй түрүүлэгшэ Б. СЕМЕНОВ.
Буряадай АССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй секретарь И. ЧЕРНЯКОВ.

Улаан-Үдэ хото, Соведүүдэй байшан.
1975 оной майн 4.

НЭГЭЛ ЭРМЭЛЗЭЛГЭТЭЙГЭЭР...

ФОТОРЕПОРТАЖ

— Түрүүшүүл гэнэ гүт? Манай цехтэ олон даа. Табан жэлэйнгээ түсэб 11 һараар уридшалан дүүргэһэн бүд нэхэгшэ Любовь Королёва тэрэ баруун захын эгээл саада станогто ажаллана. Хүдэлмэрилжэ байхыень харахадаа одоол гайхалтай. Ямар түргэн, шуумараар хүдэлдэг гээшэб, — гэжэ бүд нэхэлгын цехэй халаачай мастер Константин Гаврилович Панов бидэнэй асуудалда харюусаха үедөө магтан хэлээ бэлэй.

Мастерай хэлэһэн яаха аргагүй зүб байгаа. Ушарынь хадаа үта һаруул энэ цех соо һубарюулан тодхогдонхой, нэгэ жэгдэхэнээр хүдэлгэгдэжэ байһан олон станогуудта ажалладаг басагадай, эхэнэрнүүдэй хүдэлмэрие сэдьхэлээ ханангяар хаража, эгээл саада захын станогто хүрэжэ ерэхэдэмнай, хоёр машина даажа абаһан Люба нэхэжэ байһан бүдөө, тоогүй олон утаһануудые хёрхоор хаража, таһарһыень тэрэ дороо обёорон залгаад лэ үгэнэ.

Гурбадахи жэлээ таһалгаряагүй бүд нэхэгшээр ажаллажа байһан, нилээд дүй дүршэлтэй Любовь Королёва станогоо зогсолтогүй хүдэлгэхэһөө гадна, хажуудахи залуу басаган Александра Полянскаяда бүд нэхэхэ онол арга, түргэн хангаха нюуса тухай зүбшэл заабари хэлэжэ, али болохоор туһалха юм.

— Комбинадтамнай мэргэжэл дээшэлүүлхэ, түрүү онол аргануудые нэбтэрүүлхэ талаар ехэ хүдэлмэри хэгдэнэ. Тээмэндэ комбинадаймнай бүд нэхэлгын, утаһа ээрэлгын, сортировко хэдэг цехүүд соо ажалай бүтээсые дээшэлүүлхэ, продукциин шанар һайжаруулха түсхай конкурс соносхогдоо юм. Мүнөө түрүүшынь хоёр дабалсаан үнгэрөөд, гурбадахинь ябажа байна. Энэ илангаяа залуушуулда эргагүй туһа болохо шалгалта гээшэ. Конкурсдо хабаадалсагшад заабол дабалсаанда хабаадалсахын түлөө эрмэлзэнэ, — гэнэ, бүд нэхэгшэд Любовь Королева.

Энэ нүхэрнай тус конкурсдо түрүүшынхеэ хабаадалсаһан, мүнөө эрхимэй гоодо ябалсана. Тиихэдэ тус цехэй бүд нэхэгшэд — комсомол басагад Нина Богданова, Нина Борисова, Надежда Меньшикова, Валентина Ильина, Галина Борисова гэгшэд конкурсын шалгалта амжалтатайгаар дабаад, ээсэй дабалсаанда бэлиг шадабаряа туршалсажа ябана.

Эдэ басагад нүхэдэйнгөө дундаһаа шалгархал ёһоороо шалгараа. Юундэб гэхэдэ, булта һара, квартал бүхэнэйнгөө даабарие заал һаа үлүүлэн дүүргэжэ, эрхим шанартай продукци тушаадагаараа бүхы комбинат соогоо суурханжай юм. Жэшээлбэл, эдэнэй нэгэн — Валентина Ильина байгша оной түрүүшын кварталай түсэб холо үлүүлэн дүүргэв. Нимэрхүү эрхим амжалта туйлаһан залуу басагад, эхэнэрнүүд энэ цехтэ захаһаа олон. Бултыень нэрлэхын аргагүй. Энэ ехэ коллективэй гэшүүн бүхэн мүнөө гансашье түсэбөө дүүргэхэ бэшэ, мүн РСФСР-эй Верховно Соведэй һунгалтые, КПСС-эй XXV съездые ажалайнгаа эрхим амжалтаар угтахын түлөө эрмэлзэнэ.

Вл. ЖИГЖИТОВ,
манай тусхай корр.

Улаан-Үдэ,
Нарин сэмбын
комбинат.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: 1. Бүд нэхэгшэ Нина Богданова станогойнгоо дэргэдэ. 2. Валентина Ильина ажалдаа. 3. Надежда Меньшикова бэлэн болоһон бүдэй шанар шалгана.

Б. ГАДЬЯНОВАЙ
фотонууд.

«ҺОНИН ҺАНАМЖА БИИ»

Республикымнай промышленностиин, транспортын, хэлхеэ холбооной ба арад зоной ажаһуудалай эрилтэ хангадаг предприятинуудай мастернуудай зүблөөн боложо дүүрээ һэн. Тэрэ зүблөөн дээрэ партиин обкомой секретарь В. Г. Бирюков элидхэл хээ. Тиихэдээ хүүргэнүүдэй металлическа хэрэгсэлнүүдые бүтээдэг Улаан-Үдын заводой механическа цехэй начальнигай орлогшо, залуу инженер Владимир Чеботарёв тухай ехэ һайнаар, дулаанаар хэлэһэн байха юм.

Энэ хүбүүнэй хуби заяан тус заводтой нягта холбоотой. Түмэр харгыда хүдэлхэ инженернүүдые бэлдэдэг Ленинградай институт мэнэ һая дүүргэһэн хүбүүн тус заводой бии болоһон сагһаа хойшо ажаллаа бшуу. Тиихэдээ залуу инженерэй мэргэжэл шадабари предприятитаяа суг ургаа гээшэл.

Тэрэ гэһээр оройдоо жэл хахад тухай саг үнгэрөө. Теэд энэшье багахан саг үни холын үе мэтээр һанагдана. Энэ хугасаа соо завод проектээр хараалагдаһан продукциия гаргадаг болоод, үйлэдбэреэ бүри үргэдхэхэ зорилготой. Заводтоёо суг зонининьшье ургана. Үсэгэлдэрэй һурагшад, студентнэр шадабари ехэтэй мэргэжэлтэд, хүдэлмэришэд болонхой.

Жэл тухай саг соо мастераар хүдэлһэнэйнь һүүлдэ Владимир Чеботарёвые механическа цехэй начальнигай орлогшоор томилоо һэн. Харин Владимир оройдоол хорин гурба наһатай. Хэды залуушье һаань, сугтаа хүдэлдэг нүхэдынь ехэ хүндэлдэг. Хүдэлмэришэд «Тимофеич» гэжэ тэрэниие нэрлэхэдээ, Володиин хүмүүжүүлхы, ударидахы шадабаритай байһыень дүүрэнээр гэршэлэн харуулна гэжэ һанагдана.

«Ажалай эмхидхэл һайжаруулха, журам тухай бодожо үзэхэ. Зарим хүдэлмэрие түргэдхэхэ арга боломжонуудые бэдэрхэ...» Нимэ асуудалнууд хүбүүнэй ухаан бодолые нилээн хүлгүүлээ гэбэл алдуу болохогүй.

Володя хүдэлмэришэдэй хүдэлжэ байхада хажуудань ерээд, ажалыень удаан саг соо ажагладаг, анхаралтайгаар шэнжэлдэг болобо. Тиигээд лэ нэгэтэ...

Нэгэтэ карусельщигэй хажууда ерээд хаража байтараа, хүдэлмэришын ехэ олон үлүү булуу юумэ хэдэгые анхаралдаа абаба. Тиихэдэ энэ дутагдалые яажа усадхахаб гэһэн бодолдо абтаа һэн. Хэдэн хоног соо карусельщигэй хажууһаа һалан һандангүй ябажа, таарамжатай шэидхэбэри оложо шадаа. Нигэжэ уралан наржуулагшынгаа зам Владимир Чеботарев эхилээ бэлэй.

Нэн түрүүн оруулһан энэ дурадхалынь дүрбэ мянган түхэригэй мүнгэ зөөри алмаха арга боломжо олгоо. Нимэ ехэ амжалтаараа омогорхоһон залуу инженер бүри эдэбхитэйгээр шэнэ юумэ бэдэрдэг болобо. Тиигэжэ улам орёо асуудалнуудые шиидхэжэ, ажалай бүтээсэ дээшэлүүлхэ талаар горитой амжалта туйлажа шадаа.

— Нэн түрүүн цехээ түрүү зэргэдэ гаргахын тулада ехэ оролдодог бэлэйб, — гэжэ Володя хөөрэнэ, — Һүүлдэнь энээн тушаа бодохоёошье болёо һэм. Ехэ һонирхолтой байгаа бшуу. Шэнэ юумэ бэдэрхэдэ, олоходо һонирхолтой байнгүй яахаб-...

Мүнөө механическа цех завод дотороо эрхим цехүүдэй нэгэн болонхой. Комсомолойнгишье эхин организаци социалис мүрысөөндэ нэгэнтэ бэшэ илаһан байха. Эдэ бүгэдэдэ Владимир Чеботарев бага бэшэ хубитаяа оруулаа ааб даа.

— Чеботарев шэнги бэлигтэй, һүбэлгэн хүбүүд манда олон, — гэжэ заводой директор В. Н. Чернобыльский намда хэлээ. — Залуу мэргэжэлтэдтэ этигэжэ, һайдажа, тон харюусалгатай хүдэлмэри даалгахые ходо оролдодогбди. Жэшээлхэдэ, Виктор Наконечников үшөө Зүүн Сибириин технологическа институт дүүргэжэ байхадаа, манда ходо ерэдэг байһан юм. Дипломно хүдэлмэриингөө темэ шэлэхэдээ, хүүргын проект хэхэ гэжэ шиидээ һэн. Мүнөө манда хүдэлнэ. Саашадаа эрхим инженер болохо байһандань бата этигэнэб.

Мүнөө заводой цех соо 132 метр утатай хүүргын армаг хабсаргагдажа байна. Эгээл тэрэнэй хажууда байгаад Володитой хөөрэлдэнэбди. Нүхэдэйнгөө ажал анхаралтайгаар ажаглан байтараа, намтай хахасаха зуураа Володя гэнтэ энеэбхилэн хэлэнэ: «һонин һанамжа бии. Һуужа, хаража үзэхэ хэрэгтэй. Хүбүүдтэеэ зүбшэхэ һанаатай эндэ ерээ һэм»...

Д. САНЖИЕВ,
журналист.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указһаа

СССР-эй МАЛ АЖАХЫН, ТЭЖЭЭЛ БЭЛЭДХЭЛГЫН МАШИНА БҮТЭЭЛГЫН МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД БА МАСТЕРНУУДЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Ажалдаа үндэр амжалтануудые туйлаһанайнь, нэгэ предприятида олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө шагнаха:

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР
БУРЯАДАЙ АССР-һээ

Трифонов Парамон Еремеевичые — Улаан-Үдын электро-заһабарилгын заводой бригадир.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва. Кремль.
1975 оной апрелиин 22.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указһаа

СССР-эй ГЕОЛОГИИН МИНИСТЕРСТВЫН ПРЕДПРИЯТИ, ОРГАНИЗАЦИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД БОЛОН МАСТЕРНУУДЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Ажалдаа үндэр амжалтануудые туйлаһанайнь, нэгэ предприяти, организацида олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө шагнаха:

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР
БУРЯАДАЙ АССР-һээ

Агеев Вениамин Филиповичые — Ермаковско геолого-бэдэрэлгын партиин үрэмдэгшэ.

Бекетов Прокопий Романовичые — Сосновско экспедициин үрэмдэгшэ.

Белов Валентин Павловичые — Ахын геолого-бэдэрэлгын экспедициин автомобилиин жолоошон.

Кочетова Валентина Дмитриевнае — Хужарай геолого-бэдэрэлгын экспедициин бутаргагша.

Петелин Георгий Ильичые — Буряадай геологическа управлениин центральна геологическа экспедициин жолоошон.

Серебряков Василий Григорьевичые — Багдаринай геологическа экспедициин проходчик.

Смирнов Алексей Николаевичые — Сосновско экспедициин үрэмдэгшэ.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной апрелиин 22.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Указһаа

СССР-эй МЕЛИОРАЦИ БА УҺАНАЙ АЖАХЫН МИНИСТЕРСТВЫН ОРГАНИЗАЦИ, ПРЕДПРИЯТИНУУДАЙ ХҮДЭЛМЭРИШЭД БОЛОН МАСТЕРНУУДЫЕ ШАГНАХА ТУХАЙ

Ажалдаа үндэр амжалтануудые туйлаһанайнь, нэгэ предприяти, организацида олон жэлэй туршада һайнаар ажаллаһанайнь түлөө шагнаха:

АЖАЛАЙ АЛДАР СОЛЫН III ШАТЫН ОРДЕНООР
БУРЯАДАЙ АССР-һээ

Крылов Иван Павловичые — уһалууриин түхеэрэлгэнүүдэй Баргажанай управлениин экскаваторай машинист.

Седунов Павел Константиновичые — «Бурводстрой» трестын автобазын электрослесарь.

Федореев Владимир Александровичые — «Бурводстрой» трестын Улаан-Үдын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын үрэмдэгшэдэй бригадир.

Черкасов Василий Даниловичые — «Бурводстрой» трестын Ивалгын оньһожоруулагдамал нүүдэл колоннын бульдозерой машинист.

СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Түрүүлэгшэ Н. ПОДГОРНЫЙ.
СССР-эй Верховно Соведэй Президиумэй Секретарь М. ГЕОРГАДЗЕ.

Москва, Кремль.
1975 оной апрелиин 22.

ОЛОН МЭРГЭЖЭЛТЭЙ МЕХАНИЗАТОР

— Эһэл нүхэр тухай бэшэгты, — гэээд, парткомой секретарь Павел Григорьевич Виноградов аржытар бэшэһэн саарһа харуулба. — Бэрхэ малшан байхаһаа гадна, ямаршье техникэдэ дүршэл шадабаритай механизатор хүн гээшэ. «Республикын габьяата механизатор» гэһэн нэрэ зэргэ олгохоор энэ зууршалга бэшэжэ бэлдээд байнаб.

«Грузинцев Александр Андреевич, 1940 ондо түрэһэн. Куйбышевска областьһоо 1966 ондо нүүжэ ерэһэнһээ хойшо түрүүшээр трактористаар, удаань комбайнераар, жолоошоноор хүдэлөө. Хэзээдэшье үндэр бүтээсэ туйладаг, ажалай жэшээ харуулжа ябадаг» гэжэ тэрэ бэшэг соонь уншабаб. Мүн эндэнь түрүү механизаторай ажалай дүнгүүдые харуулһан тоонууд, даажа абаһан машина, техникээ һайнаар ашагладаг байһаниинь гэршэлһэн баримтанууд бии.

Александр Грузинцев тухай эдэ мэдээнүүдые халуужа абаад, өөртэйнь уулзаха, ажал хэрэг тухайнь хөөрэлдэхэ гэжэ шиидэбэб. Гээд тэрэниие олохо гээшэ бэлэн бэшэ байшоо. Тосхоной саана оршодог малай байрада ерэхэдэмнай: — «Слесарь, механигууд үсэгэлдэр манай эндэ хүдэлжэ үнжөө һэн. Дулаасуулгын түхеэрэлгэ заһабарилаа». — гэжэ тугалшад ханамжатайгаар хэлэбэ. Һаалиин фермэ дээрэшье тэрэ байбагүй. Үглөөнһөө хойшо үнеэдэй байрын уһалууриин түмэр соргонуудые һэльбэн гагнажа дүүргээд, мэнэ һаяхан тосхон руу ябашаһан байба.

Дары сагтаа совхозой МТМ-дэ ерээд байхадамнай, уданшьегүй хуушабтар «техничкэ» машина хашаагай үүдэөр харагдаба.

— «Азатай ангуушадта ан урагшатай» гэдэгтэл өөрөө хүрэжэ ерэбэш!... — гэээд, парткомой секретарь кабинетһоо гаража ерэһэн жолоошоние угтаба.

Набтаршаг бэетэй, шуумар янзын энэ хүн фермын нүүдэй оньһожоруулгые хангадаг бригадые даагша А. А. Грузинцев мүн байба. Бригадынь гэшүүд: электригууд Доржиев, Данзанов, гагнуурша Хряпкин гэгшэд машинынгаа будкаһаа буужа, фермын оньһото хэрэгсэлнүүдые абахаяа склад тээшэ ошобод.

— Нарай тугалнуудай байрада дулаасуулха түхеэрэлгэнүүдтэй таһалгануудые хэхэмнай, — гэжэ Александр Андреевич ойрын үдэрнүүдэй зорилго тухайгаа хэлэнэ.

— Үшөө ондоо хүдэлмэридэ мэргэжэжэ байна ха юмта даа. Эндээ саг үргэлжэ хүдэлхэ болоно гүт, — гэжэ асуухадамнай Александр Андреевич:

— Үгы, даа. Комбайн, трактораа яабашье орхихогүйб, — гэжэ дорюунаар харюусаад, — Үбэлэй һарануудта заһабарилгын бригадада хүдэлдэг хүм. Хабар, зундаа газар хахалдаг, намартаа таряа хададаг гэшэб..., — гэбэ.

— Хүдөө ажахын эгээл ехэ тухашаруу хүдэлмэринүүдые сүхэрэнгүйгөөр хэжэ гарадаг ёһотойл ажалша хүн, — гэжэ Нарһатын совхозой зон Грузинцевые ехэтэ хүндэлдэг болонхой. Жэл бүри тэрэ үйлэдбэриингөө даабарие холо үлүүлэн дүүргэдэг. Гансахан үнгэрһэн жэлэй намар 500 га обёос, ешмээн хуряажа, сезоной нормые үлүүлэн дүүргэхэһээ гадна, «Комсомольский» совхозой таряан ажалшадта туһалалсан, 300 гектар ургаса хуряаһан байгаа. Нигэжэ хамтадаа, жэлдэ хоёр түсэб дүүргэһэн байна. Жэшээнь, 800 га талмайһаа 5.300 центнер ороохо суглуулан сохижо, аймагай комбайнернүүдай мүрысөөндэ 2-дохи һуури эзэлээ, «Аймагай эрхим комбайнер» гэһэн нэрэ зэргэдэ, үнэтэ бэлэгүүлтэ хүртэһэн юм. А. А. Грузинцев бүтээсэ ехэтэйгээр ажаллаха зуураа гаргашалагдаха ёһотой түлишэеэ 5,9 процентээр, тэрэшэлэн запчасть 8,3 процентээр алмаһан байна. Тэрэ коммунис ажалай ударник гэһэн нэрэ солоёо ходо сэбэрээр абажа ябадаг. Мүн ВОИР-ай гэшүүн һэн тула уралан наринжуулгын, ухаалан зохёолгын хэрэгтэ ехэ эдэбхи үүсхэл гаргадаг байха юм. Үнгэрһэн жэлдэ Александр Андреевич хэрэгһээ гараһан тарянай хуушан комбайн шэнээр хабсаргажа, силос хуряахаар тааруулаад, 1.000 тонно шэмэтэ тэжээл бэлдээ һэн. Эдэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө тэрэ республикын түрүү механизаторнуудай зүблөөндэ хабаадалсаа.

— Совхоздомнай хабарай тарилгын техникэ заһабарилагдажа дүүрэнхэй. Мүнөө тракторнууд полидо гаража байна. Хабарай хүдэлмэриин үедэ хоёр халаанаар ажаллаха сагай ерэхэдэ, тракторто һууха хүн бэзэб. Газаршье хахалхадаа, тарилгашье хэхэдээ үдэр бүриингөө даабарие үлүүлэн дүүргэхые оролдохоб. Мүн ерэхэ намартаа ургаса хуряалгада гарахаб. Адагынь найман зуун гектар таряа хадаха хүсэлтэйб. Арга забһар олоожо, комбайнаа өөрөө заһабарилха бэзэб, — гэээд Александр Андреевич хөөрэнэ.

Д. ДУГАРОВ,
манай корр.

НЭХЭЛГЫН ШЭНЭ СТАНОГУУД

ЧЕБОКСАРА. (ТАСС-ай корр. В. Железнов). Машина бүтээлгын завод СТБ-4-216 түхэлэй, нэхэлгын онгосогүй станогуудые бүтээн гаргажа эхилбэ. Энэнь нарин сэмбэ, ноохон будуудые нэхэжэ гаргахада таарамжатай байна. Түсэбтэ юһэдэхи табан жэлдэ Чебоксарын машина бүтээгшэд 8,5 мянга шахуу автомат бүтээхэ юм. Энэнь түсэбһөө һуралгүй ехэ. Хабсаралгын гол конвейерэй проектээр хараалагдаһан хүсые ашаглалгада оруулха болзорыень 2 дахин хорюоһоной ашаар заводой коллектив нимэ ехэ амжалта туйлаһан байна.

БАРИЛГЫН РЕКОРД

МАЙНА гэжэ тосхон. (Красноярска хизаар). (ТАСС-ай корр. А. Щигленко). Саяно-Шушенска ГЭС-эй баруун бэедэхи котлован соо Сергей Коленковой бригада үндэр хаалтын бетон һуулгалгада шэнэ амжалта туйлаа — халаан соо блогуудай нэгэндэ 300 куб метр бетон һуулгагдаа.

Коленковой бригада комсомол-залуушуулай юм. Сэрэгэй албанһаа һая табигдагшад, комсомолой путёвкоор габшагай барилгада хүдэлхэеэ ерэһэн хүбүүд тэрэнэй бүридэлдэ ороно. Ажалай ветеранууд залуу гидробарилгашадта анхаралаа ехээр хандуулан, дүй дүршэлөө, мэргэжэл шадабаряа хубаалдаһан байгаа.

ПАТРИОТИЧЕСКА ДУУНАЙ ҺАЙНДЭР

ИВАНОВО. (ТАСС-ай корр. А. Франковский). Илалтын 30 жэлэй ойдо, хотын хүдэлмэришэдэй депутадуудай түрүүшын Соведэй 70 жэлэй ойдо зорюулагдаһан патриотическа дуунай ба духовой хүгжэмэй бүхэроссиин конкурсын түгэсхэлэй шата эндэ эхилбэ.

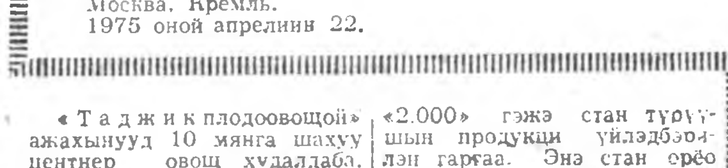
СССР-эй арадай артист, профессор В. Соколов жюрие толгойлно. Москвагай, Ленинградай, Свердловскын, Ивановай, Новосибирскын ба ороной бусад хотонуудай композиторнуудай, юрын эдэбхитэдэй бэшэһэн 50 гаран шэнэ зохёолые шагнажа сэгнэлтэ үгэхэ байна.

ЦИРКЫН ГАЛНУУД ЯЛАРБА

БРЯНСК. (ТАСС-ай корр. Д. Кузнецов). Хотын гол үйлсэ — Ленинэй нэрэмжэтэ проспектдэ цирк баригдажа, галнуудаа яларуулба. Энэ гоё һайхан, уужам һаруул байшангые шэлээр, алюминеэр, бетоноор бариһан барилгашадта түрүүшын зүжэг зорюулагдаа. Циркын ордон 2 мянга гаран хүнэй һуурита. РСФСР-эй габьяата артист Магомед Магомедовэй хүтэлбэри доро канат дээгүүр дамжадаг Дагестанай артистнуудай уран бэлигыень ан амитадые һургадаг И. Анисимовай «Хүхюун бааббайн гүлгэд» гэһэн аттракционие, мүн бусад номернуудые суглаагшад һонирхон хараба.

ТҮРҮҮШЫН КАПУСТА

ДУШАНБЕ. (ТАСС-ай корр. М. Маджидов). «Таджикплодоовощ» гэжэ гол управлениин совхозуудта капуста эдеэшэбэ. Түрүүшын арбаад центнер капуста хуряагдажа, магазинуудта оруулагдаа.

«Таджикплодоовощой» ажахынууд 10 мянга шахуу центнер овощ худалдаба. Энэнь нёдондо жэлэй түрүүшын 4 һарынхиһаа 1,5 дахин ехэ.

ХАХАД МИЛЛИОН ТОННО СААХАР

ФРУНЗЕ. (ТАСС-ай корр. А. Джумалиев). Предприятиингаа ашаглалгада оруулагдаһанһаа хойшо хахад миллион тонно саахар Канидинска саахарай комбинат үйлэдбэрилэн гаргаа. Тэрэнэй коллектив 5 жэлэйнгээ даабарие 3,5 жэл соо дүүргэһэн байна.

ЕХЭ АММИАК ҮЙЛЭДБЭРИЛЭГДЭНЭ

НОВГОРОД. (ТАСС-ай корр. В. Черняев). Агууехэ Октябриин 50 жэлэй ойн нэрэмжэтэ химическэ комбинадай аммиак үйлэдбэрилхэ предприятиин хоёрдохи ээлжээн түрүүшынгээ продукци гаргажа эхилбэ. Серэ, азотно кислотануудые үйлэдбэрилхэ цехүүдэй ашаглалгада оруулагдахадань, тус предприяти мүнөөнэйхиһээ гурба дахин ехэ гэхэ гү, али 1.800 мянган тонно үтэгжүүлгэ гаргаха байна.

ТҮСЭБҺӨӨ ГАДУУР МИЛЛИОН ТОННО НЕФТЬ

УФА. (ТАСС-ай корр. Р. Рупышев). Башкирай нефтьшэд түсэбһөө гадуур 1 миллион тонно нефть үйлэдбэрилэн гаргаа. 1975 оной һүүл багта иимэ үрэ дүн туйлаха гэжэ эдэнэр хараалаа һэн.

МАНТАН ТОМО СТАН АШАГЛАЛГАДА ОРУУЛАГДАБА

ЧЕРЕПОВЕЦ (Вологодско область). (ТАСС-ай корр. О. Тихомиров). Череповецкэ металлургическа заводой «2.000» гэжэ стан түрүүшын продукци үйлэдбэрилэн гаргаа. Энэ стан орёо нарин түхеэрэлгэнүүдтэй юм.

Дабтамал түмэр гаргаха хүдэлмэри бүрин оньһожоруулагданхай.

Габшагай ажалаараа шалгарһан барилгашадай, хабсаргагшадай нэрэнүүд дабтамал түмэр дээрэ һиилэгдэһэн байна.

ГОРНЯГУУДАЙ АЖАЛАЙ ИЛАЛТА

ШАХТА. (Ростовско область). (ТАСС-ай корр. К. Филипповский). Социалис Ажалай Герой М. П. Чихэй бригадын халаанайнгаа хүдэлмэри дүүргээд, уурхай сооһоо гарахадань, «Майская» шахтынхид баглаа сэсэгүүдээр угтаба. Майн һайндэрэй урда тээ энэ коллектив айхабтар ехэ амжалта туйлаа — һарын турша соо урдань үзэгдөө дуулдаагүй ехэ шулуу нүүрһэ малтан гаргаа. Хүдэлмэриин 25 үдэрэй турша соо 205,015 тонно антрацит малтагдаа. Нёдондо эды саг соо 204.164 тонно шулуу нүүрһэ малтаһан һаа, бригада энээнээ үлүүлһэн байна.

Шахтёрнуудай эрхим түрүү коллективүүдэй тоодо ороһон М. П. Чихэй бригадын гэшүүн бүхэн сүүдхэ соо мянга, мүн мянгаһаа дээшэ тонно шулуу нүүрһэ малтахын түлөө мүрысөө дэлгэрүүлхые дурадхаба. Тиин энэ жэлдэ миллион тонно түлишэ гаргаха уяа абаба. КПСС-эй ЦК энэ үүсхэлыень һайшаан дэмжэһэн байна. Апрель һарада эндэхи горнягууд сүүдхэ соо дунда зэргээр 8.201 тонно шулуу нүүрһэ малтаа. Энэнь даабариһаа һурагтүй дээшээ болоно.

ЭРХЭ БАГША БОЛООРОЙ ДАА!

ссай үүдэн нээгдэжэ, гхан габшуун бэетэй, хубсаһатай, үхибүүн эр харагдахаар, ехэ лтай, галтай ехэнүүд тэй — иимэ залуу басамуууһанаар алхалжа ор, столой ойро ошожо мэндэшэлээд, даамай ар һурагшадые шарай харааһанайнгаа һүүлулгаба.
хадаа Хориин дунда улида 7-дохи «Д» класбуряад хэлэнэй хэшээл гээшэ. Мүнөө ороолуу багшамнай Доржи ровай нэрэмжэтэ багшаинститудай буряад та4-дэхи курсын студ Гунзынова Доржиболоно.
эй даабари шалгаһанай эр юрэнхы тобшолһон лдөө хэжэ, «Мэдүүлэграмматическа холбоонүүд» гэһэн темэеэ нь үзэхэ ёһотой байгаа. ай һурагшад юрэ һэршэнэ багшаяа адагхаража, хэшээлдээ хасанад.
луу багша даамайхан аараа, даруу зохид аал, тодо хоолойгоороо, гяа өөрынгөө хэлэһэн, юумэндэ тон ехэ найгаар дуугаржа байха ороо абаһаар үхибүүхарал татаадхиба.
бүүд анирггүй хүлэл-Юуб даа, шэнэ хүлеэг юумэ мэдэрһэн ян абяагүйхэнөөр даабатүргэн, доошоо тонгойзүгөөр хирэ-хирэ болоод жирхоһон ялагар нюдэшэнэ багшаяа шэрбээд
бүүдэй анхаралые нэгэ эдэ удаан барижа, ехээр ангүй, багша олон жэ харуулжа ойлгосмень үүлээд, бэшэмэл даагартэнь үгэжэ, хэшээнүргэбэ. Багша өөрыэдүүлжэ, нэрэ обогоо нэй һүүлдэ:
Танай класста мартын лотор хүтэлбэрилэгшэ болобоб, — гэжэ дуул-
рагшад яаралгүйхэн һа андалдахаяа, бүлэг болон үлэбэд.
гэжэ наһан соогоо эгээл рынгээ хэшээл хэхэ-байра хүнэй янза хаа байхань намайе һоулаа.
гэдэй дунда байхынь, үнгэргэхэ арга бэлин хүнтэй дуугаралхарилсажа байха нашэнжыень ажаглан хаорилготойгоор 7-дохи ассай бүхы хүдэлмэри ээ даалгаа һэн. Тии7-дохи классай хажуудоошье классуудта байха даабари үгтөө. Гунзынова иимэ ехэ дуратайгаар хэшээлнүүдтэә бэлилэ һэн. 5-дахи, 79—10-дахи классуудта хамта гушаад хэшээл
эдэ тэрэнэй практикаературын хэшээлнүүд һонирхон сэгнэмээр юм. Юуб гэхэдэ, ахаассуудта буряад литеааха арга хүсэд хүороогүй, орёо бэрхэ багшын ажалда аһаар байдаг. Нэн багшын зүгһөө айехэ, юрэнхы дээрээ ческэ болон бусад хэрэгтэй. Тиихэдэ литератураяа һайн мэ(номуудые бултыень байха). уран зошэнжэлгын асуудалтанил байха, бүхы литературануудай барисаае оложо шэдэ бүхы шанар шэные багша бүхэнэй жэ байхыень мүнөөлтэ табина ха юм. дээрэһээ багшын бэдабариһаа хэшээлнүүшанар шэнжэнүүд сэхэ адаг.
ээд лэ энэ залуу багюугээрээ, ямар оньраар хүүгэдэй дура ые татажа шадааб лэхэ хүсэл намда бии һэн. Нэгэ хэдэн хэраад үзээ.
идо класскаа гадуур Ц-Д. Дондокова Шулуунууд дуулана» эмэ гараха байгаа. йнь, найруулгынь, сюболон удхынь талаю зохёолые тон зохид атайгаар шэнжэлжэ Удхадань дүтэ боло- общественн ангиин байдалые аяар эрын жэшээһээ харуулЕгипедэй фараонууд ул) пирамидануудые аар бүтээлгэхын түлэ хүндэ ажал бода хүүлэдэг байгаа

гэхэһээ эхилээд. Хэжэнгэ нютагай һэбхеэн ууладахи Тогоон-Шулуун тушаа хэлэгдэдэг домог үгэ һонирхомо зохидоор хөөрэжэ, һурагшадые, манние айхабтар ехээр һонирхуулан дүүргэбэ. Литератураар хэһэн хэшээлээрээ багша өөрынгөө теоретическэ бэлэдхэлые, мүн удхалан хөөрэхэ шадабари ехэтэй байһанаа харуулба. Олон юумэ мэдэхэ, һүбэлгэн, уран үгөөр баян, дүршэл ехэтэй багша шэнгеэр һурагшадта харагдажа байһан хүмнай хүүгэдэй ойндо онсо мэдэрэл бии болгоо. Хонхо абяа гаража, һургагша хөөрөөгөө дууһаба. Теэд сагнай шамарлама түргөөр үнгэршэбэ хэбэртэй, һурагшад һанаа алданад, дэбтэрнүүдээ хаажа, һуга харайн газаашаа гүйлдэнэгүй, түр зуура бодолгото болон һуубад.

Мүн энэл класстаа Барадий Мунгоновой «Хара һалхин» гэжэ повестиие программын ёһоор гараха байба. Уран зохёолшын намгарые өөрынгөө ажаглалта дээрэһээ үндэһэлэн, өөрынь бүлэдэ уран зохёолшын тон хүндэтэй хүн болоһые тэмдэглээд, зохёохы ажал тушаань тодорхойгоор тогтожо хөөрэбэ.

«Хара һалхин» гэжэ повесть эхилхэдээ, хүүгэдэй һонор анхаралда тааруулан, хүнүүдэй хуби заяанда ушардаг элдэб зүйлэй ушаралта ябадалнууд тушаа тогтожо, саг байдалнуудай гайхалтай холбооe оложо, мүнөө үеын хүнүүдтэ бүхөөр хадуууглаһан фашизмын үлэгдэлнүүд тухай элдэб юумэнэй жэшээ дээрэ харуулан хөөрэбэ. Иимэ һонин философско гүнзэгы удхатайгаар жэнхэни түрэл хэлэн дээрээ хөөрэлдэжэ байһан ушар хадаа үхибүүдтэ сэгнэшэгүй үнэтэй олзо болоо үгөө ха юм.

Үтышье һаа, 10-дахи классуудта Дамба Жалсараевай «Түрэл колхоз», «Хара далайн эрьедэ» гэһэн шүлэглэмэл зохёолнуудые гаража байһан үе. Энэ шүлэгүүдые удхын, хэлэнэй найруулгын талаар шэнжэлхэ зуураа Хара далайн эрье, хоёр ондоо социальна байдалтай зоной хилэлжэ һуудагые харуулаад, нүгөө эрьедэнь ершодог Турциин политическэ байдал тушаа тогтожо, хоёр ондоо байдал сасуулан хөөрэбэ. Энэ шүлэгэй оршуулгые ород хэлэн дээрэ уншаба. Иигэжэ зохёолой политическэ ба поэтическэ аалгые һурагшадай сээжэдэ бүхөөр хадуулгажа шадаа гээд лаб тоолохоор. Дамба Жалсараевай зохёохы ажалые совет ондоо поэдүүдэй зохёолготой (жэшээнь, Расул Гамзатовтай) сасуулан үзэһэниинь тон һайшаамаар. Иигэжэл һурагшадай мэдэсые үргэдхэжэ, түрэл хэлэндээ улам дуратай болгохо аргануудые эсэшэгүйгөөр бэдэржэл байдаг багшанар олон болоһой.

Саашань Доржо-Хандын класскаа гадуур хүтэлбэри тухай хэдэн үгэ хэлэхэ дуратай байнаб. Практикын үедэ басаган 7-дохи класста классай хүтэлбэрилэгшын хүндэ, шашагшье, харюусалга ехэтэй хүдэлмэритэй танилсаһан байна. Эндэл багшын янза бүриин ажалай эхин шататай танилсахын хажуугаар, өөрынгөө хүн бэеын доторой ульһые харуулжа шадаһан байна гээшэ. Классайнгаа һурагшадтай дүтөөр танилсажа, богонихон сагай туршада тэдэнэй сэдьхэлдэ тулхюур олсожо, үхибүүн бүхэнэй зүрхэн соо ямар бэ даа, нэгэ арюун сэбэр, эгэшэ хүнэй дүрэ үлөөгөө.

Совет Армиин һайндэртэ зорюулһан сбор тон һайчаар үнгэрбэ. Хүбүүдтэ открыткануудые барижа, хүн бүхэнние сэдьхэлэй һайхан үгэнүүдээр амаршалжа байхадань, һурагшад баяртайгаар, ялалзама нюдөөр залуу багшаяа хаража байгаа һэн. һүүлдэнь эхэнэрнүүдэй уласхоорондын үдэртэ зорюулан тусхай үдэшэ үнгэргэбэ. Хүбүүд гоёор шэмэглэһэн газетэ гаргажа үлгөө, концерт бэлдэһэн байбад. Гунзынова өөрөө һайхан хоолойтой, һурагшадай дураар дуу дуулажа һууха баян сэдьхэлтэй хүн байшоо. Садатараа наадажа, дуулажа, бүхы юумэеэ хөөрэлдэбэд.

С. ЦЫБАНОВА,
Хориин 1-дэхи дунда һургуулиин буряад хэлэнэй, литературын багша.

МОСКВА. **ССР Союзай гүрэнэй академическэ Бага театрай сценэ дээрэ К. Симоновэй драмаар табигдаһан «Русские люди» гэжэ шэнэ зүжэгэй һүүлшын репетицинүүд мүнөө боложо байна.**

Энэ зүжэгые СССР-эй арадай артист, СССР-эй гүрэнэй шангай лауреат Б. И. Равенских найруулан табяа. Режиссерынь — РСФСР-эй соёл культурын габьяата ажал ябуулагша М. Е. Турбина.

Театрай коллектив шэнэ зүжэгөө Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агуу ехэ дайнай дүүрэһээр 30 жэлэй ойдо зорюулна.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: репетицнин боложо байһан үе. Зүүн гараа — РСФСР-эй габьяата артист, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат А. В. Локтев түбэй газетын корреспондент Панинай рольдо; РСФСР-эй габьяата артист Ю. И. Федоров автобатай командир Иван Никитич Сафоновой, СССР-эй арадай артист, СССР-эй Гүрэнэй шангай лауреат Н. А. Анненков Александр Васильевич Васинай рольдо.

ТАСС-ай фотохронико.

ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙДО

АРАДАЙ МҮНХЭ ДУРАСХААЛ XXX

АЖАЛААРАА АРЬБАДХАНА

Э. ПОЛЯКОВ,
КПСС-эй Новороссийска горкомой нэгэдэхи секретарь

БААТАР-ХОТОДО Ленинэй орден, «Алтан одон» гэжэ медаль барюулхадаа, КПСС-эй ЦК-гай Генеральна секретарь нүхэр Л. И. Брежнев иигэжэ хэлээ һэн: «Һэргээгдэһэн, үзэсхэлэн һайхан Новороссийск дайнай урда тээхи хилэһээ хэдэ дахин үлүү гараханаа гадна, тэрэ бүри гоё һайхан, хүн зондо таарамжатай, манай социалис хото городуудта бидэнэй харахые хүсэдэг олохон шэнэ шэнжэнүүдтэй болоо. Манай үеын Новороссийск хадаа совет арадай сүлөөтэ байдалай, зол жаргалай түлөө баатарлигаар тэмсэһэн, наһа бараһан хүнүүдэй гайхамшагта хүшөөнүүдэй нэгэниинь болоо...»

Туг дээрэнь Ленинэй орденой, «Алтан одон» гэжэ медалиин, Эсэгэ Ороноо Хамгаалгын Дайнай I шатын орденой яларан байдаг баатар-хото Новороссийск революционно, дайшалхы ба ажалай ёһо заншалнуудаа арьбадхажа байнхай. Он жэлнүүдэй үнгэрхэ тудам партийна организацинуудай хүтэлбэри доро предприятинуудта хүдэлдэг коммунистнууд, партийнабэшэ хүнүүд цемент, шифер, түмэр хэрэгсэлнүүдые, тракторнуудай запас частьнуудые, хүнгэн ба эдэе хоолой промышленностиин продукцинуудые улам ехээр үйлэдбэрилэн гаргана. Хэдэн арбаад зүйлэй эдлэл хэрэгсэлнүүдтэ гүрэнэй шанарай тэмдэг олгогдонхой.

Түсэбтэ табан жэлэй дүрбэн жэлэй турша соо даабариһаа гадуур 18,2 миллион түхэригэй продукци гаргагдаа. 1974 ондо ехэ амжалтануудые туйлаһанайнгаа түлөө Новороссийск бүхэроссин социалис мүрысөөндэ илажа, РСФСР-эй Министрнүүдэй Соведэй ба ВЦСПС-эй дамжуулгын Улаан тугаар шагнагдаһан байна.

Үнгэрһэн дайнда совет арадай туйлаһан илалтын 30 жэлэй ойн урда тээ баатар-хото һайндэрэйхеэр шэмэглэгдээд байна. Улаан тугууд, урья лозунгнууд тэрэнэй үйлсэнүүдээр, талмайнуудаар намилзана. Кавказые сүлөөлхын түлөө, баатаршалгата «бага газар» дээрэ болоһон байлдаануудта хабаадагшад — айлшад ерэжэ байна. Хото городые эдэнэр хаража баясахадаа, зохёон байгуулагша совет хүнэй габшагай ажалаар омогорхоно.

(ТАСС).

ПОРТЫН ЕРЭЭДҮЙ

АШААНАЙ теплоходууд, танкернууд үдэр бүри Цемесскэ тохойһоо холын тамаралгада гарана. Октябриин Революцинин орденто Новороссийска далайн пароходствын суднанууд эндэһээ замаа эхилээд, дэлхэйн 200 порт тээшэ ошодог юм. Корабльнуудай экипажнууд нефть, нефтиин продуктнуудые, техническэ тоһо болон бусад продукцинуудые гадаадын хэдэн арбаад орондо абаашана. Энэ пароходство арадай ажахын ашаа зөөхэ юһэдэхи түсэбтэ табан жэлэйнгээ даабарие нёдондо жэлэй һүүл багта дүүргээ һэн. Манай пароходствын суднануудай дэлхэйн ямаршье океан, далай дээгүүр ябаа һаань, фашизмые совет арадай илаһаар 30 жэлэй ойс нэрэтэй солотойгоор угтахын түлөө мүрысөөндэ эдэнэй экипажнууд ажалай амжалта туйлажа байнхай.

Дайнай гал дүлөөр соробхижо байһан портоо би элихэнээр һананаб. Бомбын ба һомоной тэһэрэлгэһээ Цемесскэ тохой бусалжа байһан шэнгеэр үзэгдэдэг һэн. Хара далайн морягууд, десантнигууд шанга байлдаануудта эрэлхэгээр тэмсэжэ, газар дайдаяа дайсанһаа сүлөөлэлсэһэн байгаа.

Үнэһэн тоброг бологор һандаргагдаһан Хара далайн порт мүнөө ороной далайн ехэ үүдэнүүдэй нэгэн болонхой. Новороссийска пароходство тоннажайнгаа талаар СССР-эй далайн флодто түрүү һууринуудай нэгые эзэлнэ, арадай ашаа зөөлгэдэ шухала үүргэ дүүргэнэ.

Парти, правительствын анхарал оролдолгодо харюусан, пароходствын коллектив түсэбтэ юһэдэхи табан жэлэй һүүлшын жэлэй даабарие болзорһоонь урид дүүргэхын тула оролдожо байнхай.

Новороссийск хотын революционно, дайшалхы ба ажалай гайхамшагта ёһо заншалнуудта үнэн байхые, эдэниие нангинаар сахихые хотын хүн зон шармайн ажаллана.

О. СЫЧНИКОВ,
Новороссийска далайн пароходствын начальник.

(ТАСС).

БААТАР-ХОТО НОВОРОССИЙСК

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: хотодохи Эрхэ сүлөөгэй талмай.

ТАСС-ай фотохронико.

МАРТАГДАШАГҮЙ...

Илалтын баярай дохёото нэрьеэнһээ хойшо үнишье болоо даа. Окоп, траншейнүүд ногоо урган эдэгээ. Фашистнуудай үнэһэн тоброг болгоһон хотонууд болон хүдөө һууринууд һэргэжэ, шэнэ һайхан городууд, тосхонууд мүндэлөө. Тиигэбэшье хүнүүдэй досоо тэрэ хатуу үе саг эжэлүүдгүй һанагдадаг, Агууехэ Илалтын баяр мартагдашагүй.

Дайшалхы нүхэдэй-ханинарай нюур шарай мүнөөшье нюдэндэ харагдахадал гэдэг: батарейн командир Соловьевой хурса, хатуу шарай; номгон, яаралгүйхэн Ахмедов... тэрэ буудалдаанай заахал намдахада, түрэл нютагайм сэсэрлигүүд, саадууд хэр гоёор сэсэглэнэб, эсэгымни саад соо ямар томонууд яблоканууд урганаб гээд хөөрэжэ орохо; ходолоо хүхюун, хэзээдэшье уйдадаггүй... Панов...

Калининска фронт дээрэ болоһон нэгэ байлдаан һанаанһаам гарадаггүй. 1943 оной март. Хүйтэн газарые хэдэн үдэр үсэд нэтэрүүгээр малтажа, траншей, окоп, бүхэлэгдэһэн дот болон газар доро гэрнүүдые түхеэрбэбди.

Манай командир Соловьев хэжэ байһан ажалыемнай өөрөө ябажа шалгаад, дот болон газар доробхи гэрнүүдые нарин хёрхоор хаража, зарим ушарта шэнээр түхеэржэ, һайса бүхэлхэ эрилтэ табина.

Мартын 18-най үглөөгүүр һэн. 10 час багта үглөөнэй намдуу байдалые үхэр буунуудай нээрээн таһалба. Немецүүд үзэгдөөгүй хүсэгэйгөөр үхэр буунуудаар буудажа захалба. Шулуу, шорой огторгой өөдэ сэсэрбэ. Томо һомонуудай тэһэрхэдэ, газар доһолно, манай частиин хажууда байһан дэрээвэн улаан галаар соробхилшобо. Бидэнэр гүнзэгыгөөр, бүхөөр хэгдэһэн окоп, траншейнүүд соогуураа хэбтэнэбди. Дээрэһээ гурбан дабхар бүдүүн модоор хушагдаһан траншейнүүд 76 миллиметрэй үхэр буугай һомоной сэхэ тудахадашье дабагдадаггүй байгаа.

Энэ түхеэрэлгэнүүдые хэжэ байхадаа, хүрзэ, ломоор хүдэлжэ байхадаа «хэндэшье хэрэггүй юумэнэй түлөө бэеэ зобоонобди» гэхысэ сэрэгшэдэй үгэ хүүрээ бараланиинь хэды буруу байгааб гэжэ командир Соловьев эгээл энэ үедэ бидэнэрэ һануулжа байгаа бэлэй. Тиигэжэ үгөө барагшад одоол амандаа үһа балгажархиһан һуугаад һэн.

Үхэр буунуудай нээрээн эхилһэндээл адли гэнтэ зогсошобо. Теэд тэрэ нээрээнэй орондо танкнуудай мотоорой таршаганаан захалшаба. Немецүүд добтолжо оробо. Танкнуудай хойноһоо ябаган сэрэгшэд гүйлдэбэ.

Нэгэдэхи расчедой командир Санжеев 10 танк тоолобо. «Мүнөөгөөр бү буудагты, 200—300 метр дүтэ ерүүлээд, алдангүйгөөр буудаха хэрэгтэй» — гэжэ командир Соловьев захираа.

Танкнууд, ябаган сэрэгшэд бүри дүтэ боложо, хас тэмдэгынь элеэр харагдажа оробо.

Энэ үедэ «буудагты!» гэһэн захиралта дуулдаба. Батарейамнай хүсэтэйгөөр буудаа һэн. Нэгэдэхи, хоёрдохи... танкнууд атиралдашоо. Автомадуудые барьад ябаһан немец сэрэгшэдые командир Ивановой рота хиргажа ороо. Табадахи танкынгаа шатаагдахада, немецүүд урагшаа дабшаха аргагүйдэжэ, гэдэргээ сухарьха баатай болоо һэн.

Байлдаанай дүүрэхэдэ, тоолоходомнай, дайсанай 5 танк үгы хэгдэһэн, вермахтын гушаа гаран солдат, офицернүүд шархяа хатааһан байшоо.

Үдэшэлэн бидэнэр энэ байлдаанда алуулһан нүхэдөө, үхэр буугай командир Ахмедов, наводчик Панов гэгшэдээ хүдөөлүүлээ һэмди. Эдэ нүхэдэйнгөө түлөө фашистнуудһаа үһөөгөө абахабди гэжэ хүүр дээрэнь тангаригаа үгэһэн хүмди. Бидэнэй хэлэһэн үгэдөө нэрэтэй түрэтэйгөөр хүрөөбди.

Тэрэ хабарай үдэрһөө хойшо манай амгалан газар дээрэ олохон лэ хабар үнгэрөө даа. Теэд минии дайшалхы нүхэд хододоо досоомни байдаг, тиимэ залуухан зандаал һанагдадаг.

А. ХИЛТУХИНОВ.

ЭСЭГЫН ЗУРГААН ХҮБҮҮДЭЙ НЭГЭН

Сэдьхэлэйнгээ гүн сооһоо энэ бишыхан домог бэшэһэн Афанасий Данилович Хилтухинов тухай хөөрэжэ үгэхэ дуран хүрэнэ. Эсэгэ ороноо хамгаалха Агууехэ дайнай урда жэлнүүдтэ институт дүүргээд, тэрэ Сэлэнгын аймагта зоотехнигээр хүдэлжэ байһан юм. 1929 онһоо коммунист ябаһан А. Д. Хилтухинов дайнай түрүүшын үдэрнүүдтэ сэрэгтэ абтаа бэлэй. Уданшьегүй, 1941 оной август һарада Эрхүү хотодо политическэ хүдэлмэрилэгшэдэй курсада оруулагдажа, тэрэнээ дүүргээд, лейтенант зэргэтэй боложо, фронт эльгээгдэһэн юм.

1942 оной декабрь һарада Сибириин 3-дахи габшагай армиин 81-дэхи дивизитэй Калининска фронт хүрэжэ ерэһэн намтартай. Тэрэ үедэ 45 миллиметрэй батарейн политрук тушаалтай ябаа. Эндэ болоһон нэгэ байлдаан тухай А. Д. Хилтухинов бэшээ.

1943 оной июль һараһаа 1944 оной август хүрэтэр танкова училищида һуралсаад, ахалагша лейтенант, танкын командир боложо, дайсантай Польшодо сохилдожо ороһон байна.

1945 оной январиин 12-то 1-дэхи Украинын фронтын Сандомир шадар хэһэн ехэ добтолгодо А. Д. Хилтухинов хабаадаа. Тэрэнэй командалжа ябаһан танк дайсанай бүхэлэлтые сүмэ сохижо ороод ябаһаар, минэдэ дайралдашоо. Энэ байлдаанда эрэлхэг буряад хүбүүнэй танк дайсанай 2 бронемашина, 1 танк бута сохижо, гушаад фашистнуудые хүлһөөнь буулгаһан юм. Баатар зоригтойгоор тэмсэһэнэйнгээ түлөө А. Д. Хилтухинов Эсэгэ ороноо хамгаалгын дайнай 2-дохи шатын орденоор шагнагдаа һэн. Хоёр үдэр үнгэрһэн хойно ондоо танкда һуужа, табан үдэрэй туршада фашис Германиин хилэ дээрэ тулалдаа. Хоёр талаһаа танкнууд олоор табигдажа, айхабтар шанга байлдаан болоо һэн. Эндэ хоёрдохи танкнь томо буугай һомондо сэхэ сохюулжа, Афанасий Данилович хүндөөр шархатаа. 6 часай туршада дайсадаар хүреэлэгдэжэ, тэрэ ехэхэн шуһаяа алдаа бэлэй.

— Январиин 20-до Чехословакиин хилэ шадар майхан соо түхеэрэгдэһэн эмнэлгын пунктда баруун хүлөө абхуулһан хүм,—гэжэ А. Д. Хилтухинов хөөрэбэ.

Польшодо эмнүүлээд, Тамбов, Томск, Улаан-Үдэ хотонуудай госпитальнуудта аргалуулжа, хүл дээрээ гараһан байна.

Мүнөө Афанасий Данилович 66 наһатай боложо, пенсидэ үни гараһаншье һаа, ажаллажал ябадаг. Зүүн Сибириин технологическа институдай кадрнуудай таһагта хүдэлдэг.

Афанасий Данилович эсэгын зургаан хүбүүдэй — зургаан сэрэгшэдэй нэгэниинь юм.

Эгээн ехэ ахань — Филипп Данилович колхоздоо хүдэлжэ байһаар 1941 ондо фронт мордожо, Ленинград хото эрэлхэг зоригтойгоор хамгаалалсажа, баатарай үхэлөөр унаһан. Мүн энэ түүхэтэ хотые хамгаалха байлдаанда уран зохёолшо Данри Данилович Хилтухинов хабаадаа. Урдань багшаар хүдэлжэ байһан Апполон Данилович сагаан финнүүдтэй тэмсэхэ дайнда ябажа, Маннергеймын бүхэлэлтые сүмэ сохилсоһон, тэндэ шархатажа, 1944 ондо наһа бараа. Эгээн бага дүүнь — Давид Даниловнч морин сэрэгтэ капитан зэргэтэй ябажа, фашис Германиие һамна сохилсоод, дайн байлдаагаа 1945 оной сентябрьда зүүн фронт дээрэ дүүргэһэн юм. Дайнай һүүлээр багшалһан мүнөө пенсидэ гаранхай. Хилтухиновай зургаадахи хүбүүнниинь — Сократ Данилович Түнхэнэй аймагай военкомадта хүдэлжэ, фронт эльгээхыень хэды хүсэбшье, тэндэ хабаадаагүй үлөө. Зүгөөр сэрэгэй алба хэжэл ябаа.

Зургаан хүбүүдэй эсэгэнь нютагтаа хамтын ажал тогтоохо үеэр нюдарганай гарһаа наһа бараһан. Мария Будашеевна — эхэнь Илалтын үдэрые хараһан, амиды ерэһэн хүбүүдээ угтаһан байна. Мүнөө тэрэ наһа баранхай.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай, ажалай ветеран Афанасий Даниловичта тэрэнэй аха дүүнэртэ, аша гушанарта зол жаргал хүсэе.

Б. ГЫЛЫКОВ.

АРГАТЫН ХҮБҮҮН—БЕРЛИНДЭ

Рядовой Аюша Эметхенович Жигжитов 150-дахи стрелково дивизидэ алба хэдэг байһан. Командирынь полковник Шатилов байгаа. 1942 оной август соо Волхово тосхон шадар түрүүшынгээ байлдаанда ороо. Эгээл тиихэдэ Эхэ оронойнгоо түлөө хэды шэнээн ехэ харюусалгатай байһанаа һайн ойлгожо абаа.

Удаань Ленинградые хамгаалалсаа. Тиигээд Белоруссиин тосхон, городуудые сүлөөлэлсэжэ, Бобруйск хото шадар дайсанай ехэ хүсые хүреэлгэдэ хабаадалсаһан юм. Варшава хотые сүлөөлэлсөөд, дайсанай уурхай Берлиние абахын түлөө болоһон байлдаанда хабаадалсаха золтой байгаа. Шанга тулалдаанууд соогуур гаража, рейхстаг абалсаһан намтартай. Иигэжэ аяар холын Байгал шадарай нютаг болохо Аргатын хүбүүн хархис муухай фашизмын үүрхайе һамна бута сохилсоо.

Дайнай һүүлдэ Аюша Эметхенович 25 жэлэй туршада хонишоноор ажаллана.

Б. ЦЫРЕНОВ.
Хурамхаанай аймаг.

ОЛОНОЙ ХҮСЭЛ ОРОЛДОЛГООР...

Манай Эхэ орондо дайгаар добтолжо, совет арадай амгалан байдал һандаргааһан фашис булимтарагшадые бута һамна сохихо нангин хэрэгтэ Буряадай кооператорнуудай оруулһан хубита тухай тобшохоноор хөөрэе. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай түрүүшын үдэрһөө эд хэрэглэгшэд ажалаа эмхидхэхэдээ, «Манай дунда гээгдэнги коллектив байха ёһогүй. Бүхы хүсэеэ дайсание даралгада!» гэһэн уряа доро хүдэлмэрилжэ, урдаа табиһан зорилгонуудаа амжалтатайгаар бэелүүлдэг һэн.

Нютагай нөөсэ баялигуудые үргэнөөр ашаглаха хэрэгтэ Буряадай кооператорнууд ехэ хүдэлмэри ябуулһан байна. 1942 ондо эд хэрэглэгшэдэй кооперациин предприятинууд 400 мянган түхэригэй барилгын модо, 125 мянган түхэригэй мохоорхо гаргаа. Мүн предприятинууд тэргэ, шарга, дугаа хэхэ, мориной тоног, зэр зэмсэгүүдые дархалха, гутал хубсаһа оёхо хүдэлмэри һайнаар эмхидхэхэ хэрэгтэ гол анхаралаа табиһан юм.

Баргажанай аймагай һүбээ-Баян голой сельпогой тэрэ үеын түрүүлэгшэ Л. М. Розенраух гэгшэ элдэб түхэлэй амһарта дархалха, хубсаһа хунар оёхо мастерскойнуудые, мохоорхо, мылэ хэдэг цехүүдые холын кооперативүүдтэ нээһэн юм. Баянголойхидой гаргаһан үүсхэлые республикын Совнарком һайшаагаад, сельпо бүхэндэ, томо колхозуудта мылэ хэдэг цехүүдые эмхидхэхые Буркоопсоюзда даалгаа.

Эдэ бүгэдые бүтээлгэдэ зэр зэмсэгүүдэй дуталдадаг, ажаллаха хүнүүдэй тон хомор байбашье, кооператорнууд сэрэгэй шухала захилнуудые богонихон болзорто һайнаар дүүргэжэ шададаг һэн. Сэрэгшэдтэ хатааһан овощ, хартаабха хэрэгтэй гэһэн захил Буряадай кооператорнууд 1943 ондо абаа. Энэ шухала захил бүтээхэ дүршэлтэй мэргэжэлтэд, оньһон аргашье эндэ үгы байгаа. Гэбэшье, юрын пешэн соо овощ, хартаабха хатааха хүдэлмэри бүтээһэнэй ашаар, республикымнай кооператорнууд энэ шухала захилые амжалтатайгаар дүүргэһэн бэлэй. Овощ, хартаабха ехээр хатаажа эльгээхэ даабаринуудаа үлүүлэн дүүргэһэн Зэдын, Кабанскын, Прибайкалиин аймагуудай эд хэрэглэгшэдтэ Буркоопсоюзай правлениин дамжуулгын Улаан тугууд барюулагдаа һэн.

Манай Буряад орондо урдань тамхи таридаггүй байгаа. Дайнай шэрүүн жэлнүүдтэ набшаһан тамхи тарижа, хуряаһан ургасаяа промышленностьда эльгээхэ хүдэлмэри үргэнөөр ябуулагдаа. Бэшүүрэй, Мухар-Шэбэрэй болон бусад аймагуудта энэ шухала хэрэг илангаяа һайнаар эрхилэгдэһэн юм.

Эдэ шэрүүн жэлнүүдтэ республикын кооператорнууд хүдөө ажахын продуктнуудые болон бусад шухала зүйлнүүдые бэлэдхэхэ хүдэлмэрие үргэнөөр ябуулаа гэжэ онсо тэмдэглэхэ шухала. Бэлэдхэгдэһэн нооһоор, хониной арһаар улаан армиин сэрэгшэдтэ дулаан хубсаһан оёгдожо, эльгээгдэдэг болоо.

Буряадай республика «зөөлэн алта» — ангай арһа бүри ехээр тушаадаг болоо. Ангуушадай булта шахуу фронт мордоходонь, энэ хүшэр ажалые гэртээ үлэһэн үбгэд, һамгад, үхибүүд хэдэг байгаа. Жаран хоёр наһатай Баргажанай бэрхэ ангуушан Егор Андриянович Шелковников сезоной туршада 37 булганай, 101 ондатрын арһа, 3 баабгайн мяха, арһа, 2 һолонгын арһа бэлэдхэлэй пунктда тушаажа, түсэбөө 600 процент дүүргэжэ шадаһан юм. Егор Андриянович өөрынгөө мэргэжэлдэ олон үхибүүд болон һамгадые һургаһан. Баунтын бэрхэ ангуушан эхэнэр Ирина Унаулова ангай арһа олоор тушаажа, аймаг соогоо түрүү зэргэдэ гарадаг байгаа. Харин арбан дүрбэн наһатай Доржо Очиров 1944 ондо агнахадаа, ехэшүүлэй даабари 383 процент дүүргэжэ шадаа.

Райпотребсоюз бүхэнэй дэргэдэ хамһабариин ажахынууд эмхидхэгдэһэн юм. 1943 ондо иимэ ажахынуудай 1000 гектарта овощ, ооһо таряа, тэжээлэй ургамалнууд таригдаа.

Ярууны аймпотребсоюзай түрүүлэгшэ Р. Ц. Бэнзарон хамһабариин ажахын хүдэлмэри һайнаар эмхидхэһэн юм. Тус ажахын хүдэлмэрилэгшэд 64 эбэртэ бодо мал, 105 гахай, 17 мори, 40 хони, 60 кролик, зуугаад тахяа харууһалхаһаа гадна, 32,5 гектарта овощ, хартаабха, 80 гектарта ооһо таригша һэн.

Баргажанай, Байгал-Хударын, Кабанскын, Прибайкалиин, Хойто-Байгалай, Ярууны, Сэлэнгын аймпотребсоюзуудай загаһанай ажахынууд жэл бүри 5 мянган центнер загаһа барижа, гүрэндэ тушааха даабаряа холо үлүүлэн дүүргэдэг бэлэй.

Улаан армидаа бэлэг бариха гэһэн бүгэдэ арадай хүдэлөөндэ эд хэрэглэгшэдэй кооперациин хүдэлмэрилэгшэд эдэбхитэйгээр хабаадаа. Мэдээжэ ангуушан Е. А. Шелковников 10 булганай арһа үгэһэн байна. Кооперациин хүдэлмэрилэгшэдһөө суглуулагдаһан 170 мянган түхэриг танкова колонно бүтээлгэдэ оруулагдаа. Энэ шухала хэрэгтэ эдэбхитэйгээр хабаадаһанайнгаа түлөө Верховно Главнокомандалагшын баяр баясхаланда хүртэһэн алдартай.

Парти, правительствын даабаринуудые амжалтатайгаар дүүргэһэн Центрсоюзай түрүү хүдэлмэрилэгшэд орден, медальнуудта хүртөө. Манай Буряадай АССР-һээ И. А. Жаркой, Т. М. Брянский гэгшэд «Хүндэлэлэй Тэмдэг» орденоор, «Ажалдаа шалгарһанай түлөө» медаляар В. Ф. Агафонов, Л. М. Розенраух, Т. С. Галсанова, Г. А. Апханов болон бусад олон хүн шагнагдаа.

Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнай жэлнүүдтэ шэн габьяатайгаар хүдэлһэн аха нүхэдэйнь үльгэр жэшээ залуу үетэнэй зүрхэ сэдьхэлдэ хододоо байдаг.

А. ИМЕНОХОЕВ.
С. БАТОРОВ.

МАНАЙ ЗАНШАЛТА...

УРИН дулаан хабарай үдэрнүүдэй нэгэндэ — май һарын эхеэр үнгэргэгдэдэг манай «Буряад үнэн» газетын заншалта эстафетэ уржадэр Улаан-Үдэ хотын Соведүүдэй талмай дээрэ бололобо. Хорин зургаадахиа үнгэрэгэгдэһэн энэ эстафетэмнай совет арадай фашис Германиие илаһаар 30 жэлэй ойдо. Совет хэблэлэй үдэртэ зорюулагдаһан дээрэһээ хото, хүдөөгэй олон тоото спортсменүүд урилдаанда хабаадажа, спортдо дуратайшуулай анхарал татаба.

— Энэ жэлдэ үнгэргэгдэхэ заншалта урилдаанда урда жэлнүүдэйхидэл адли олон спортсмен хабаадахань. Жэшээнь, Загарайн, Кабанскын, Улаан-Үдын аймагуудай леспромхозой, һургуулинуудай спортсменүүд хабаадалсаба. Хамтадаа зуугаад командын мянгачһаа дээшэ спортсменүүд урилдахаар бэлэн, — гэжэ мүрысөөнэй ахамад судья В. М. Цинкер хөөрөө һэн.

Урилдаанай үнгэргэгдэһэн үдэр дулаан боложо, хотын ажалшад олоороо үйлсэ, талмайнуудта гаража, хурдан солбон спортсменүүдэй урилдахые хаража баясаа, омогорхоошье. Ирагуу хүгжэмэй зэдэлээн доро спортсменүүдэй мүрысөөндэ бэлэн болоһон тухай мүрысөөнэй ахамад судья В. М. Цинкерэй мэдээсэһэнэй удаа, үдэрэй эгсэ 12 часһаа урилдаан эхилшэбэ.

Заншал болоһон ёһоор, эгээл түрүүлэн найман жэлэй һургуулинуудай дундаһаа эдир басагад урилдаанда табигдаба. Команда бүхэнһөө хабаадаһан 11 басагад шадаал һаа эстафетээ бусадһаа түрүүлэн дамжуулха зорилготой. Тиимэһээ зай бүхэндэ шанга тулалдаан боложо, команда бүхэнэй түлөөлэгшэдэй дунда шаг шууяатай болоно. Эдир басагад сооһоо урда жэлнүүдтэ Улаан-Үдын аймагай Надеинскэ найман жэлэй һургуулиин басагадай команда хэдэн удаа илажа гараһан юм. Харин энэ жэлэй урилдаанда али һургуулиин команда эрхимлэгшэ ааб гэһэн асуудал талмай дээрэ сугларагшадай, ялангаяа һургуулинуудай түлөөлэгшэд, тренернүүдэй, багшанарай һанаа зобоохо ёһоороо зобооно. Урилдаанай эхилһээр долоон минутын үнгэрөөд байхада «Прогресс» кинотеатрай баруун захаар түрүүшын спортсменкэ харагдаба. Угтажа байгшадай дундаһаа «манай Елена! Елена, шамдыш!» гэлдэхэ абяан соностоно.

Энгэртээ «88» номертой басаган урагшаа һуга харайн гарахадаа, үетэн нүхэдһөө аяар арбаад алхамаар урид түрүүлэн ерэжэ, лентэ таһална. Энэмнай хэн бэ, али һургуулиин түлөөлэгшэ байба гээшэб гэхэдэ, Улаан-Үдын аймагай Надеинскэ найман жэлэй һургуулиин һурагша Елена Павлова байба. Тиигэжэ тус һургуулиин басагадай команда гурбадахяа энэ урилдаанда түрүүлжэ, манай газетын дамжуулгын кубок хэтэ мүнхэдөө хадагалжа байхаар абаба бшуу. Эдэнэр үнгэрэгшэ жэлдэ зайгаа 7 минута 25.2 секунда соо гаталһан байгаа һаа, мүнөө тэрэ сагаа аяар найман секундаар һайжаруулжа шадаба. Тиин эдэнэр зайгаа 7 минута 17.5 секунда соо гаталһан байба. Улаан-Үдын 49-дэхи, дүлиишүүлэй интернат һургуулинуудай команданууд удаадахи һууринуудые эзэлбэ.

Хүбүүдэй дунда үнгэрэгдэһэн урилдаанда Улаан-Үдын 4-дэхи интернат һургуулиин түлөөлэгшэ Олег Петров бусадһаа түрүүлэн фиништэ хүрэжэ ерээ. Тус һургуулиин команда эстафетээ зургаан минута 18,8 секунда соо асаржа, командаяа түрүү һуурида гаргажа шадаа. Үнгэрэгшэшье жэлдэ эдэнэр түрүү һуури эзэлжэ, чемпионой нэрэ зэргэдэ хүртөө һэн.

Дунда һургуулинуудай һурагшадай урилдаха ээлжээн боложо, хотын 20-дохи, 35-дахи, 42-дохи, 50-дахи һургуулинуудай тренер, багшанар хүлгөөтэй болоно. Ушарынь хэлэхэдэ, жэл бүри үнгэргэгдэдэг энэ урилдаанда эдэнэрэй хоорондо шанга тулалдаатай урилдаан боложо, али нэгэнинь түрүү һуури эзэлдэг байһан юм. Урилдаанай эхилһээр арбаад минутын үнгэрөөд байхада, харгы дээрэ түрүүшын хүн харагдаадхиба. Тэрэнэй дүтэлжэ ерэхэдэнь, үбсүүн дээрэнь «42» номертой басаган түрүүлжэ, командаяа түрүү һуурида гаргажа шадаба. Тиин 42-дохи һургуулиин басагадай команда шалгаржа, дамжуулгын кубогта хүртэбэ бшуу. Үнгэрэгшэ жэлдэ түрүү һуури эзэлһэн 50-дахи һургуулиин команда энэ жэлэй урилдаанда гурбадахи һуури эзэлбэ. 35-дахи һургуулиин басагад хоёрдохи һуурида гараа.

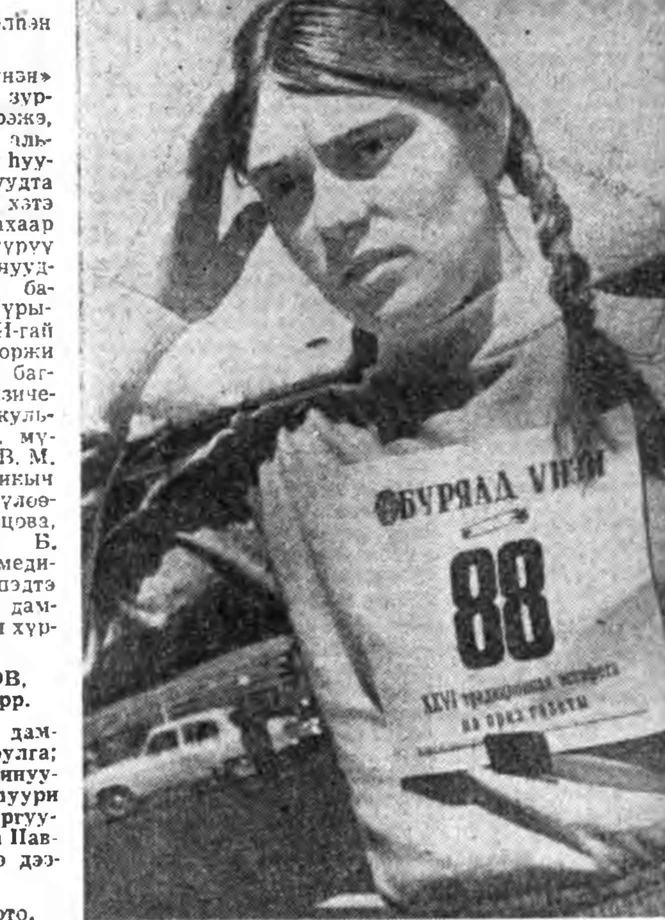
Арбадахи классай хүбүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда үбсүүндээ «50», «65» номертой хоёр хүбүүд ана-мана фиништэ дүтэлбэ. Эндэ «50» гэһэн номертой Виктор Каленов гэгшэ арбаад алхамай үлөөд байхада, һуга һүрэн, нүхэрһөө урид фиништэ хүрэжэ шадаа. Тиигэжэ 50-дахи һургуулиин команда дахинаа шалгаржа, редакциин дамжуулгын кубок бусаалтагүйгөөр абаба. Гурбадахи һууриие 20-дохи һургуулиин хүбүүдэй команда эзэлһэн байна.

Эдэнэрэй удаа ГПТУ-нуудай, үйлэдбэриин коллективүүдэй команданууд урилдажа эхилбэ. Үйлэдбэриин коллективүүдэй дундаһаа прибор бүтээлгын заводой, ГПТУ-гай спортсменүүдэй дундаһаа 2-дохи ГПТУ-гай эхэнэрнүүдэй командануудшалгарба.

Эгээл олон спортсменүүдые суглуулдаг институдууд, техникумүүд болон училищинуудай студентнүүд һүүлшын урилдаанда табигдаба. Эгээн түрүүлэн эхэнэрнүүдэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Зүүн Сибириин технологическа институдай түлөөлэгшэ Таня Григорьева түрүүлэн фиништэ хүрэжэ, үнинэй хүлеэгдэһэн дамжуулгын кубок командада асарба. Техникумүүд сооһоо Валентина Нифаттулинагай түрүүлһэн индустриально-педагогическа техникумэй команда эрхим байба. Эрэшүүлэй дунда үнгэргэгдэһэн урилдаанда Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай студент Сергей Козлов түрүүлэн фиништэ ерэжэ, командаяа түрүү һуурида гаргажа шадаба. Тиигэжэ багшанарай институдай команда манай газетын шанда гурбадахяа хүртэхэ болобо. Зүүн Сибириин технологическа, Буряадай хүдөө ажахын институдуудай команданууд удаадахи һууринуудые эзэлээ. Техникум, училищинуудай дундаһаа хэлхеэ холбооной, электротехникумэй түлөөлэгшэ Сергей Шарипов түрүүлжэ, командаяа түрүү һуурида гаргаба. Индустриально-педагогическа техникумэй, педучилищиин команданууд удаадахи һууринуудые эзэлһэн байна.

Энээгээр «Буряад үнэн» газетын заншалта хорин зургаадахи урилдаан дүүрэжэ, ирагуу хүгжэм, нэрьемэ альга ташалган доро түрүү һуурида гараһан командануудта дамжуулгын кубогууд хэтэ мүнхэдөө хадагалагдахаар барюулагдаа. Мүн түрүү һуури эзэлһэн командануудта диплом, грамотанууд барюулагдаһан байна. Мүрысөө үнгэргэлсэһэн ГАИ-гай хүдэлмэрилэгшэдтэ, Доржи Банзаровай нэрэмжэтэ багшанарай институдай физическэ хүмүүжүүлгын факультедэй ахалагша багша, мүрысөөнэй ахамад судья В. М. Цинкертэ, республикын спортын бүлгэмүүдэй түлөөлэгшэд А. А. Воронцова, Б. Р. Мироманов, В. Б. Цыбикдоржиев болон медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэ манай редакци газетээр дамжуулан, баяр баясхалан хүргэнэ.

Б. ЦЫРЕМПИЛОВ,
манай тусхай корр.

ЗУРАГУУД ДЭЭРЭ: дамжуулгын кубок барюулга; Найман жэлэй һургуулинуудай дундаһаа түрүү һуури эзэлһэн Надеинскэ һургуулиин түлөөлэгшэ Елена Павлова; Урилдаанай зурагэ дээрэ.

С. БАЛДУЕВАЙ фото.

ИЛАЛТЫН НЭРЭМЖЭТЭ...

«Победа» колхозой түб Бага-Куналей тосхоной түхэл шарай һүүлэй жэлнүүдтэ танигдахаар бэшэ болотороо хубилжа, болбосон түхэлтэй болоно. Тэндэ хирпиисэ болон шулуугаар баригдаһан хэдэн томо гэрнүүд, үйлэдбэриин байшангууд ерьылдэн бодожо байнхай. Тосхондо соёлой байшан, спортын ехэ комплекс, техническэ мэргэжэл олгохо училищиин һуралсалай комплекс, хамтын байра болон мастерскойнууд баригдаа.

Бага-Куналей тосхондо ажаһуугшад гэрнүүдые олоор барина. Энэнь хүдөөгэй ажалшадай ажабайдалай һайжарһые гэршэлнэ. Һаяхан эндэ нэгэ шэнэ үйлсэ бии болоо. Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай фашис Германиие илаһаар 30 жэлэй ойн хүндэлэлдэ шэнэ үйлсэнь Илалтын проспект гэжэ нэрлэгдэчхэй. Тэндэ ажаһуугшадай олонхинь колхозой механизаторнууд, хүдөө ажахын мэргэжэлтэд юм.

Манай корр.

Бэшүүрэй аймаг.

УРАИ ДУУНУУД ХАНХИНАНА...

Уран һайханай артистнуудай дуулахые шагнажа, хатархые хаража хүнүүд урмашадаг ёһотой. Үнэхөөрөөшье арад зоной дунда уран бэлиг бии, тэрэниие элирүүлхэ, саашадань хүгжөөхэ тухай манай агуу багша В. И. Ленин ехэ зүбөөр, сэсэнээр хэлэһэн юм.

Манай республика дотор уран бэлигтэн нилээд олон. Тэдэнэрэй олонхинь уран һайханай зональна, республиканска харалгануудта эдэбхитэйгээр хабаадалсажа, лауреадуудай нэрэ зэргэнүүдтэ, дипломуудта хүртэһэн байха.

Зэдын аймагай уран һайханай бүлгэмэйхидэй алдар суу холуур таранхай. Жэшээлхэдэ, энэ аймагай Алцаг нютагай хүбүүд, басагадай уран бэлиг олондо мэдээжэ болонхой.

Мүн энэл аймагай Ёнхор тосхондохи хүдөөгэй клубай дэргэдэхи уран һайханай бүлгэмдэ арба гаран хүн хабаадана. Эдэнэр мэргэжэлэйнгээ талаар олон янзын байха юм. Уран һайханай артистнуудай дунда Заречный совхозой кассир, багшанар, кочегар, токарь болон бусад бии.

Уран һайханай энэ коллектив һаяхан үнгэрһэн түгэсхэлэй харалгада бэлдэхэ үедөө холын отара, гүүргэнүүдтэ ошожо, малшадай урда концертнүүдые табидаг байгаа. Жэшээлхэдэ, Боосын отделенидэ тэдэнэр ошожо, ехэ программатай концерт малшад, хонишодто харуулжа, нэрьемэ альга ташалгаар угтагдаа һэн.

...Уран һайханай аймагай харалгын түгэсхэлэй концертдэ Петропавловка тосхоной хүн зон олоороо суглараба. Түрүү һууринуудай зэргэдэ түгэсхэлэй харалгын жюрин гэшүүд һууна.

Хүшэгэ нээгдэжэ, аймагай уран бэлигтэнэй түлөөлэгшэд шадабаряа харуулжа эхилбэ.

Ёнхор тосхоной артистнуудай сценэ дээрэ гарахада, зал соо нэрьемэ альга ташалган аадар бороодол шааяна.

Е. Цырендоржиева, Г. Хороших, О. Галсанова, Р. Шарифуллина гэгшэдэй «Хуһахан» гэжэ хатар гүйсэдхэхэдэ, хүн зон ехэл баяртайгаар угтаба. С. Тереня гэгшэ ород хатарые урматайгаар гүйсэдхэбэ. Таряашан тухай дуун ирагуу гоёор ханхинаба.

Уран һайханай харалгын түгэсхэлэй концерт дүүрэбэ. Жюрин гэшүүд харалгын дүнгүүдые гартаба. Эдэ дүнгүүдэй ёһоор Ёнхорой артистнууд аймаг дотороо түрүү һуури эзэлһэн байба.

Энэ коллективые Светлана Даниловна Тереня гэгшэ ударидана. Светлана Даниловна 1969 ондо соёл-гэгээрэлэй училищи дүүргэһэн юм. Ёнхорой артистнуудай амжалтада тэрэнэй ехэ габьяа бии.

Иигэжэ Ёнхорой артистнууд уран бэлигээ хүн зоной урда харуулжа, олониие баясуулаа.

С. БАЛДУЕВ.

ЗУРАГ ДЭЭРЭ: «Хуһахан» гэжэ хатар гүйсэдхэгдэнэ.

Авторай фото.

ХИЛЫН СААНАҺАА

ТЕЛЕФОН·ТЕЛЕГРАФ·РАДИО

БЕРЛИН

Аха дүү ёһоной оршон байдалда

ТАСС

Европын Коммунис ба хүдэлмэришэнэй партинуудай конференциин редакционно комиссиин хүдэлмэришэ бүлэгэй Берлиндэ болоһон түрүүшын хоёр заседани амжалтатайгаар үнгэрбэ. Эдэнь конференцидэ саашадаа бэлдэхэ таарамжатай эрхэ нүхэсэл байгуулһан байна гэжэ СЕПГ-гэй ЦК-гай Политбюрогой гэшүүн, СЕПГ-гэй ЦК-гай секретарь Г. Аксен АДН агентствын корреспонденттэй хөөрэлдэхэдөө мэдүүлээ.

СЕПГ-гэй февральда болоһон заседани дээрэ эсэгэй документын даб дээрэхи проект зохёохо гэһэн зорилго табигдаа һэн. Энэнь байгша оной апрель һарада болоһон заседани дээрэ хаража үзэгдэһэн байгаа. Хүдэлмэришэ бүлэгэй хоёр заседани, Варшавада болоһон зүбшэлэлгын уулзалга ба Будапештдэ үнгэргэгдэһэн бэлэдхэлэй уулзалга мэтэ, үнэн зүрхэнэй, хани ёһоной оршон байдалда үнгэрһэн байна. Аха дүү партинуудай түлөөлэгшэдэй хараа бодолые адли тэгшэ эрхэтэйгээр хүндэлжэ, эсэсэй документ зохёон абаха хүсэлэнтэй байһыень хүдэлмэришэ бүлэгэй ажал ябуулга элирхэйлэн гэршэлээ гээд Г. Аксен хэлэбэ.

ТҮҮХЭТЭ ИЛАЛТЫН 30 ЖЭЛЭЙ ОЙ

Гитлеровскэ фашизмые совет арадай һамна бута сохиһон түүхэтэ Илалтын 30 жэлэй ойе дэлхэйн олониитэ үргэнөөр тэмдэглэжэ байна. Энэ гайхамшагта үдэртэ зорюулагдажа, элдэб оронуудта выставкэнүүд, кинофестивальнууд, теоретическэ конференцинүүд үнгэргэгдэнэ.

ПРАГА. Чехословакиие совет Армиин сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойдо зорюулагдажа, Чехословакиин арадай армиин уран зурагай искусствын студиин уран зураашадай зохёол бүтээлнүүдэй ехэ выставкэ нээгдэбэ. Энэ выставкэ Прага шадархи хэрэм соо эмхидхэгдэһэн байна.

Совет сэрэгшэдэй баатаршалгата, илалта түгэс зам тухай, Совет Армиин сэрэгшэдтэй бусад оронуудай хүн зоной ээм ээмээ ниилүүлэн тэмсэжэ, эрхэ сүлөөгөө олоһон тухайнь хөөрэһэн 80 гаран зураг эндэ табигдаһан байна.

БЕРЛИН. Фашизмые илаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдан, «Интерпрессфото—75» гэһэн уласхоорондын выставкэ эндэ нээгдэбэ. Дэлхэйн 45 ороной фотографиин элитэ ехэ мэргэжэлтэдэй мянга шахуу хүдэлмэри эндэ табигдаа. Хүн түрэлтэнэй дайсан — гитлеровскэ фашизмые совет арадай болон эдэнэй армиин һамна бута сохиһон тухайнь фотодокументнүүд хөөрэнэ.

ВЕНЭ. Совет фильмын недели Австриин Линц хотодо эхилбэ. Гитлеровскэ фашизмһаа Австриие сүлөөлһөөр 30 жэлэй ойдо тэрэ зорюулагдана.

ДЕЛИ. Фашис Германиие Советскэ Союзай илаһаар 30 жэлэй ойдо зорюулагдаһан совет фильмүүдэй фестиваль Урда Индиин Карнатака штадай гол хото — Бангалурта нээгдэбэ. Карнатакын правительствын министр С. М. Кришна фестиваль нээлгэ дээрэ үгэ хэлэхэдээ, фашис Германиие Советскэ Союзай илаһан ушар Индидэ национальна-сүлөөрэлгын хүдэлөөе хүгжөөлгэдэ айхабтар ехэ нүлөө үзүүлһэн байна гэжэ тэмдэглээ.

БРАЗЗАВИЛЬ. «1941—1945 онуудай Эсэгэ ороноо хамгаалгын Агууехэ дайнда совет арадай туйлаһан Илалтын 30 жэлэй ой гэһэн темээр теоретическэ конференци Браззавиль хотын университедтэ болобо. Конгын олониитын түлөөлэгшэд, университедэй багшанар, студентнэр конференцидэ хабаадаа. Фашизмые илалгада Совет Арми, арад зон, шиидхэхы үүргэ дүүргээ, фашис Германиие бута сохилгодо Советскэ Союзай Коммунис парти хүтэлбэрилхы үүргэ дүүргээ гэжэ үгэ хэлэгшэд тэмдэглэһэн байна.

(ТАСС).

ХАНОЙ

СҮЛӨӨЛЭГДЭҺЭН САЙГОНДО

ТАСС

Тхиеугай һамна бута сохигдоһон захиргаанай гутамшаг муухай үлэгдэлые усадхан зайсуулжа, Сайгоной хүн зоной ажабайдал һайжаруулхын тула Урда Вьетнамые сүлөөлхэ Национальна фронтын ЦК, Урда Вьетнамай Республикын Революционно саг зуурын правительство сэхэ шууд хэмжээнүүдые абажа байна.

Сайгоной сүлөөлэгдэмсөөр сэрэгэй-захиргаанай комитет ажалладаг газартаа үлэхэ гүйлтатайгаар нютагай медицинын хүдэлмэрилэгшэдтэ хандаа һэн. Тиин мүнөө хотын ба үмсын бүхы больницанууд хүдэлнэ.

Революционно захиргаан Сайгоной худалдаа наймаанай эмхинүүдэй түлөөлэгшэдтэй түрүүшын зүблөө үнгэргэбэ. Шухала хэрэгтэй эд бараагаар, эдеэ хоолой зүйлнүүдээр хүн зониие хангаха, магазинуудай, ресторануудай, базаарнуудай ажалые һайжаруулха асуудалнууд зүбшэн хэлсэгдээ.

Шэнэ Сайгон байгуулгада туһа хүргэхые хүсэжэ байһан тухайдаа Сайгоной урдын муниципалитедэй 1.500 гаран алба хаагша мэдүүлээ гэжэ Сүлөөлэлгэ гэдэг хэблэлэй агентство мэдээсэнэ.

Урда Вьетнамай Республикын Гадаадын хэрэгүүдэй министерствын мэдүүлгые Сайгоной радиостанци дамжуулаа. Арад зоной зээри зөөшые, эдэнэй дунда сэрэгэй корабльнуудые, ашааанай суднануудые, сэрэгэй ба гражданска самолёдуудые, транспортын бусад зүйлнүүдые, тодорхойлон хэлэхэдэ, сайгон хархисуудай Урда Вьетнамһаа зугадахадаа абажа ошоһон бүхы юумые, мүн эдэнэй хулгайлһан, буляаһан эд зөөрие, алта мүнгые, гадаадын валютые Урда Вьетнамда тэхэрюулэн бусааха эрилтэ энэ мэдүүлгэ дотор табигдана.

ЛИССАБОН

Португалиин правительствын декрет

ТАСС

«Экономико хүгжөөхэ онсо яаралтай хэмжээ ябуулгануудай программын үндэһэн гол ёһонууд тухай» Португалиин саг зуурын правительствын декрет эндэ толилогдоо. Социализм тээшэ дабшаха замаар Португалиин экономикые шэнэдхэн хубилгаха шухала гээд тэрээн дотор тэмдэглэгдэнэ.

Ороной экономико жэгдэрүүлэн хүгжөөхын тула Саг зуурын правительство хэдэ хэдэн хэмжээнүүдые абаһан байна. Үмсын банкнуудые, урьһаламжа үгэдэг эмхи зургаануудые, электрын элшэ хүсэ, нефть, нефтиин продуктнуудые үйлэдбэрилэн гаргадаг предприятинуудые, транспортын компанинуудые, «Сидэруржика насионал» гэжэ металлургическа фирмые гүрэнэй мэдэлдэ оруулаа. Һаяхан болоһон заседани дээрээ Португалиин министрнүүдэй Совет аграрна реформо хэжэ эхилхэ тухай шиидхэбэри мүн лэ абаба.

«Манай социалис революциин түрүүшын тодо алхамуудые батадхаха, энэ талаар шэнэ хэмжээнүүдые абаха» зорилготойгоор экономико хүгжөөхэ онсо яаралтай хэмжээ ябуулгануудай программа баталагдан абтаһан байна гэжэ Саг зуурын правительствын декрет дотор тэмдэглэгдэнэ.

ОТТАВА

Гаража ошохыень дурадхаба

ТАСС

«Дипломадай эрхэ, уялгада таарахагүй ажал ябуулга хэһэнэйнь түлөө» Канадаһаа гаража ошохыень Оттавада байдаг КНР-тэхи посольствын пресс-атташедэ дурадхагдаа гээд Канадын гадаадын хэрэгүүдэй министр А. Макекен парламент дээрэ мэдүүлээ.

ПАРИЖ

Москва ошоод ерэһэн тухайдаа Ф. Миттеран хөөрэнэ

ТАСС

Франциин социалис партиин нэгэдэхи секретарь Ф. Миттеран Франциин радиогоор үгэ хэлэхэдээ, Советскэ Союз ошоходоо, Советскэ Союзай Коммунис партитай хани ёһоной харилсаа холбоо тогтоохо зорилго табиһан байнаб гэжэ мэдүүлээ.

Леонид Ильич Брежневтэй уулзажа хани ёһоной хөөрэлдөө хээбди. Иимэ уулзалтануудые, хөөрэлдөөнүүдые тэрэ үндэрөөр сэгнэжэ, этигэл найдабари ехэтэйгээр хандадаг байна.

Советскэ Союзда ошоод бусаһан ушарнай аша үрэ ехэтэй байгаа. Үнэн зүрхэнэй харилсаа холбоо тогтоохые ородууд хүсэнэ.

Амгалан ёһоор, хани барисаатайгаар зэргэ оршон һуухые Л. И. Брежнев оронойнгоо үмэнэһөө хүсэнэ гээд тэрэ түгэсхэлдөө тэмдэглэбэ.

ПРАВДА БУРЯТИИ

Нэгэдэхи хуудаһанда. «Ажалаарнь — нэрэ хүндэ» түрүү бэшэг. «Шэнэ агротехникын ёһоор» — О. Березков, С. Цыдыповэй статья. «Фронтовигууд зэргэлэн» — Т. Власовагай статья. «Агитаторнууд ажалаа эхилбэ» — Д. Колмаковой корреспонденци. Буряадай АССР-эй болон СССР-Верховно Соведэй Президиумэй Указууд.

Хоёрдохи хуудаһанда. «Тайгые һэтэ гараха хүнгэн бэшэ» — О. Березковой статья. «Холын Хойто зүгэй һонин» — суглуулбари.

Гурбадахи хуудаһанда. «Рядовой Иннокентий Батоков» — П. Натаевай статья. Хилын саана.

Дүрбэдэхи хуудаһанда. «Хүдэлмэришэн үгтай хүбүүн» — В. Гаученовэй фототриптих. «Ашанарай мэнай хураан абаха үргасые тарилга» — В. Лошаковой корреспонденци. Сагай уларил.

СЭНХИР ЭКРАН

НЭГЭДЭХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 10.05 — «Баатар-хотонууд». «Я — Севастополь». 10.25 — «Манай май» — пионернүүдэй концерт (үнгэтэ). 10.55 — «Александр Попов» — уран һайханай фильм. 12.25 — «Хүхюун аялганууд» (үнгэтэ). 12.40 — 12.50 — Забһарлалга. 12.50 — Шэнэ һонин. 13.00 — «Буратиный выставкэ (үнгэтэ). 13.30 — Хоккей. «Спартак» — «Динамо» (М). 14.10 — «Александр Попов» — уран һайханай фильм. 15,40 — «Баатаршалга» — телевизионно суглуулбари. 16.25 — «Битва за Берлин» — дүрбэдэхи фильм. 17.45 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг» (үнгэтэ). 18.30 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

Улаан-Үдэ. 19.00 — «НТИ — хүдөө ажахыда». 19.20 — Шэнэ һонин. 19.30 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. Сэрэгэй дуунуудай конкурс. Түгэсхэл.

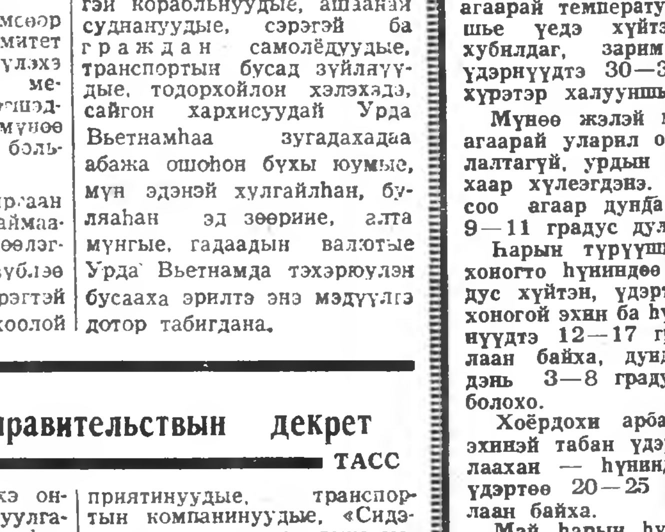
«Орбита». 21.00 — «Баатаршалга» — телевизионно суглуулбари. 21.45 — «Битва за Берлин». 23.05 — «Дэлхэйн арадуудай оюун бэлиг». 23.50 — 24.00 — Забһарлалга. 24.00 — «Время» — мэдээсэлэй программа.

ХОЁРДОХИ ПРОГРАММА

«Орбита». 19.00 — «Баатар-хотонууд». «Я — Севастополь». 19.30 — «Александр Попов» — кинофильм.

Улаан-Үдэ. 21.00 — Телевизионно һонин. 21.20 — «Бидэнэй шэлэһэн харгы зам». 21.40 — Илалтын 30 жэлэй ойдо. «Буряадай уран зураашад дайн тухай».

МАЙ — НОГООНОЙ ХАҺ…

Байгалай урда талын … дайдада набша ногооной … гэрдэг үе — май һара … Үдэр үнгэрхэ тума … дайдын үнгэ улам … боложо эхилдэг: ой … нуга тохойн модод сэл … хон набшаһа намаагаа … гэхэ, үлзы һайхан саг… һа, шэмэтэ ногооной … үе.

Тингэбэшье, май … агаарай уларил эрид … гаатай байдаг. Хүйтэн … хин саһаар шэдэлүү… агаарай температура … шье үедэ хүйтэн … хубилдаг, зарим … үдэрнүүдтэ 30—35 … хүрэтэр халуушье бол…

Мүнөө жэлэй май … агаарай уларил онсо … лалтагүй, урдын мэтэ … хаар хүлеэгдэнэ. Энэ … соо агаар дундаа … 9—11 градус дулаан …

Һарын түрүүшын … хоногто һүниндөө 0—5 … дус хүйтэн, үдэртөө … хоногой эхин ба һүүлэй … нүүдтэ 12—17 градус … лаан байха, дундуури … дэнь 3—8 градус … болохо.

Хоёрдохи арбан … эхинэй табан үдэр … лаахан — һүниндөө 3-… үдэртөө 20—25 градус … лаан байха.

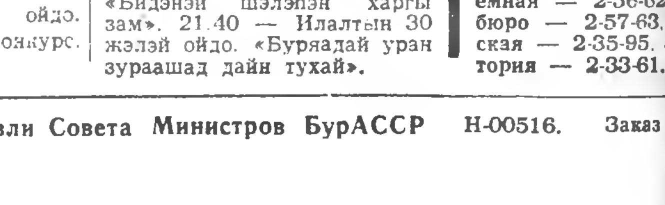
Май һарын һүүлшын … бан хоногто хүйтэнһөө … ниндөө 1 градус хүй… 1 градус хүрэтэр ду… зарим тээгүүр газарай … һэн дээрэ хюруутай, … төө 10—15 градус ду… харин һарын һүүлэй … нүүдтэ дулааржа, һүни 3-… градус, үдэр 15—20 … дулаан болохо байна.

Шиниг нойтоной … һарын туршада 10—15 … республикын баруун-… нютагуудаар 30—40 … орохо. Майн 15—2… үеэр, мүн һарын һүү… тиимэ убһаг хагсуу … Тэрэ үеэр һалхитай …

Н. АФОНИНА,
Гидрометобсерватори… директор.

Редактор
Ц. Ц. ЦИБУДЕЕВ.

Манай адрес, телефо…

г. Улан-Удэ, ул. Ленина …
Телефоны: редактора — 2-54-54, приёмная — 2-5…, зам. редактора — 2-6…, зам. редактора — 2-6…, отв. секретаря — 2-5…, секретариат — 2-66-78, отделы: партийной жизни — 2-60-91, сельского хозяйства — 2-64-36, 2-63-8…, пропаганды и агитации — 2-5…, промышленности и строительства — 2-61-35, … ского строительства и быта — 2-69-58, культуры и … — 2-60-21, писем и селькоров — 2-67-81, информации — 2-34-05, общественная приёмная — 2-56-62, машинописное бюро — 2-57-63, корректорская — 2-35-95, фотолаборатория — 2-33-61.

⊡ Типография управления по делам издательств, полиграфии и книжной торговли Совета Министров БурАССР Н-00516. Заказ № …